

OPINNÄYTETYÖ

Välituntijamit – “Yhdessä, omalla tyylillä”

Hip hopin kautta tehtävä kulttuurinen nuorisotyö

Ramona Panula

Kulttuurituotannon koulutus

(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika

(5/2025)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituotannon koulutus 240 op

Tekijät: Ramona Panula

Opinnäytetyön nimi: Välituntijamit – “Yhdessä omalla tyylillä”. Hip hopin kautta tehtävä kulttuurinen nuorisotyö

Sivumäärä: 70 ja 3 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Paula Kostia

Työn tilaaja(t): Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalvelut

Tämän opinnäytetyön tilaajana on Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalvelut. Tutkiva kehittämistyö on tehty yhteistyössä SADE ry:n ja nuorisopalveluiden kanssa, ja se käsittelee hip hop -kulttuuriin pohjautuvaa tanssivälituntitoimintaa, Välituntijameja. Työn tärkeimpänä tavoitteena on tuottaa uutta tietoa siitä, miten lapset ja nuoret saadaan innostumaan omien Välituntijamien järjestämisestä. Työssä tarkastellaan keinoja, joilla voidaan monipuolistaa ja vahvistaa nuorten omaehtoista välituntitoimintaa vantaalaisilla ala- ja yläkouluilla.

Toisena keskeisenä tavoitteena on luoda helposti monistettava välituntitoiminnan malli, jonka avulla Välituntijamit voidaan juurruttaa osaksi koulujen arkea ja laajentaa toimintaa muihin kouluihin. Osana tätä tavoitetta selvitettiin myös, millaista kysyntää kohdekoulujen (vantaalaisten koulujen) nuorilla on omien jamien järjestämiselle. Kolmantena tavoitteena on lisätä Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluiden tietoutta hip hop -pedagogiikan merkityksestä omaehtoisuuden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentamisessa kulttuurisen nuorisotyön näkökulmasta. Tiedon lisäämisen kautta pyritään edistämään kulttuurista vuoropuhelua, jolla on tärkeä rooli hip hop -pedagogiikan ymmärtämisessä ja sen soveltamisessa käytännön nuorisotyöhön.

Tutkiva kehittämistyö toteutettiin tapaustutkimuksen muodossa, ja siinä sovellettiin sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä, kuten haastatteluja, kyselylomakkeita ja avointa havainnointia. Opinnäytetyön tuloksena syntyi kolmiosainen Välituntijamit-opas sekä kehittämisehdotuksia työn tilaajalle. Opasta voidaan hyödyntää sekä käytännön työn tukena että Välituntijamit-konseptin laajentamisessa. Se tarjoaa käytännönläheistä ja sovellettavaa tietoa, joka tukee osallistavan ja nuoria voimaannuttavan kulttuuritoiminnan kehittämistä eri alojen ammattilaisten yhteistyönä. Koska Välituntijamit-toimintaa toteutetaan koulujen, nuorisotyön sekä kulttuuri- ja taidekasvatuksen rajapinnoilla, opas tukee moniammatillista yhteistyötä.

Tulokset osoittavat, että sekä Välituntijameille että omaehtoiselle jamitoiminnalle on suurta kysyntää kohdekouluissa Martinlaakson, Uomarinteen, Kilterin ja Lehtikuusen kouluissa. Välituntijamit toimivat innostuksen herättäjinä ja nuorten toimijuutta aktivoivina tekijöinä. Lisäksi aikuisilla on keskeinen rooli lasten ja nuorten innostuksen synnyttämisessä sekä omaehtoisuuden tukemisessa.

Asiasanat: Hip hop, pedagogiikka, kulttuurikasvatus, nuorisotyö, kulttuurinen nuorisotyö.

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Cultural Management 240 ECTS

Author: Ramona Panula

Title: Vältuntijamit – “Together, in Our Own Style” Cultural youth work through the lens of hip hop culture.

Number of Pages: 70 and 3 attachment pages

Supervisor(s): Paula Kostia

Commissioned by: Vantaa Youth and Community Services - Cultural Youth Work.

The commissioner of this thesis is Vantaa Youth and Community Services. The research-based development work was carried out in collaboration with SADE ry and the youth services, focusing on a hip-hop culture-inspired recess dance activity called Vältuntijamit. The primary objective of the thesis is to generate new knowledge on how to inspire children and young people to organize their own Vältuntijamit. The study explores ways to diversify and strengthen student-led recess activities in elementary and secondary schools in Vantaa.

A second key goal was to create an easily replicable model for recess activities, enabling Vältuntijamit to become a regular part of school life and to be expanded to other schools. As part of this aim, the study investigated the level of interest among students in the target schools in organizing their own jam sessions. The third objective is to increase awareness within Vantaa Youth and Community Services about the significance of hip hop pedagogy in promoting agency, participation, and community from the perspective of cultural youth work. By increasing knowledge, the thesis aims to support cultural dialogue, which plays an essential role in understanding and applying hip hop pedagogy in practical youth work.

The research-based development project was carried out in the form of a case study, utilizing both qualitative and quantitative methods, such as interviews, surveys, and open observation. As a result of the thesis, a three-part Vältuntijamit guide was produced, along with development suggestions for the commissioner. The guide can be used to support practical work and to help expand the Vältuntijamit concept. It provides practical and applicable information to advance inclusive, empowering cultural activities for young people through multidisciplinary collaboration. Since Vältuntijamit operates at the intersection of schools, youth work, and arts and culture education, the guide supports cross-professional cooperation.

The results show that there is strong demand not only for Vältuntijamit, but also for self-directed jam sessions at the target schools: Martinlaakso, Uomarinne, Kilteri, and Lehtikuusi. Vältuntijamit serves as a source of inspiration and a catalyst for activating young people's agency. Furthermore, adults play a crucial role in sparking children's and young people's enthusiasm and supporting their self-initiated participation.

Keywords: Hip-hop, pedagogy, culture-based education, youth work, cultural youth work.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO.....	5
2 TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	8
2.1 Vantaan Nuoriso- ja yhteisöpalvelut - Kulttuurinen nuorisotyö	8
2.2 Toimintaympäristö	8
3 KULTTUURINEN NUORISOTYÖ.....	11
3.1 Kulttuurinen nuorisotyö.....	11
3.2 Nuorioskulttuurit	13
4 HIP HOP -KULTTUURI JA PEDAGOGIIKKA	14
4.1 Historia lyhyesti.....	14
4.2 Hip hop -kulttuuri: tanssi.....	16
4.3 Hip hop ja ennakkoluulot	17
4.4 Hip hop pedagogiikka ja metodit kulttuurisessa kontekstissa	19
4.5 Hip hop pedagogiikan potentiaali kulttuurisessa nuorisotyössä.....	22
5 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TOTEUTUS	25
5.1 Haastattelut	26
5.2 Epäviralliset havainnot	27
5.3 Kyselyt.....	27
6 TULOKSET JA ANALYYSI	30
6.1 Haastatteluaineiston tulokset	30
6.2 Epävirallisten havaintojen tulokset.....	34
6.3 Kyselyaineiston tulokset.....	35
6.4 Aineistojen analyysit	39
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	41
7.1 Tuotos	41
7.2 Kehittämiskohteet tuotoksen taustalla	43
7.3 Välituntijamit kulttuurisen nuorisotyön ja hiphop-pedagogiikan kontekstissa	48
8 POHDINNAT	50
8.1 Tutkivan kehittämistyön onnistuminen ja luotettavuus.....	50
8.2 Jatkokehittäminen	53
9. LÄHTEET	55
Liite 1. Välituntijamit-opas	60
Liite 2. Haastattelut koulunuorisotyöntekijöille, tanssiohjaajille ja koordinaattorille	68
Liite 3. Kysely kohdekoulujen nuorille	70

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö tarkastelee Välituntijamit-toimintaa osana kouluympäristöissä toteutettavaa tanssivälituntitoimintaa. Välituntijamit on hip hop -kulttuuriin pohjautuva kulttuurisen nuorisotyön toimintamalli, jota tuotetaan SADE ry:n ja nuorisopalveluiden yhteistyössä. Työn tilaajana toimii Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluiden kulttuurisen nuorisotyön yksikkö. Tarve tutkivalle kehittämistyölle kumpuaa toimintavuodelta 2023–2024, jolloin Välituntijameja järjestettiin yli 40 kertaa vantaalaisissa ala- ja yläkouluissa. Toiminnan arvioinnissa nousi esiin tarve kehittää nuorten omaehtoista välituntitoimintaa.

Opinnäytetyössä tarkastellaan kysymystä: "Miten Välituntijamit-toimintaa tulisi kehittää, jotta lapset ja nuoret innostuisivat omien jamien järjestämisestä?" Tutkivan kehittämistyön keskeisenä tavoitteena on löytää keinoja, joilla lapsia ja nuoria voidaan innostaa ja aktivoida omien Välituntijamien järjestämiseen. Toisena tavoitteena on kehittää monistettavissa oleva välituntitoiminnan malli, jonka avulla Välituntijamit voidaan integroida osaksi koulujen arkea ja levittää toimintaa laajemmin muihin oppilaitoksiin. Lisäksi tarkastellaan vantaalaisten nuorten kiinnostusta omien jamien järjestämiseen. Kolmantena tavoitteena on lisätä ymmärrystä hip hop -pedagogiikan roolista nuorten omaehtoisuuden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukemisessa kulttuurisen nuorisotyön kontekstissa. Tämän kautta pyritään edistämään kulttuurista vuoropuhelua ja vahvistamaan hip hop -pedagogiikan soveltamista käytännön kulttuuriseen nuorisotyöhön.

Koska Välituntijamit-toiminnasta ei aiemmin ole ollut saatavilla yhtenäistä kirjallista materiaalia, kuten tiedotetta kouluille, muistilistaa toiminnan järjestämiseksi tai perehdytysmateriaaleja ohjaajille, on opinnäytetyön tuloksena tarkoitus laatia käytännönläheinen opas. Opas tukee SADE ry:n ja Vantaan kaupungin yhteistä toimintaa. Sen laatimisprosessi toteutettiin tapaustutkimuksen muodossa, hyödyntäen sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä, kuten haastatteluja, kyselylomakkeita ja avointa havainnointia.

SADE ry (Street Art Dance Essentials) on vuonna 2004 perustettu valtakunnallinen yhdistys, joka edistää hip hop -kulttuuria ja erityisesti sen tanssilajeja. Yhdistys tuottaa tanssitapahtumia, työpajoja ja muuta toimintaa lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille – harrastajista ammattilaisiin – edistäen hip hop -kulttuurin saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta (SADE ry 2024). SADE ry on yksi harvoista Suomessa toimivista järjestöistä, joka on erikoistunut hip hop -pedagogiikkaan perustuvaan kulttuuriseen nuorisotyöhön. Välituntijamit-toiminta on SADE

ry:n ainutlaatuinen malli, joka on juurtunut osaksi Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluiden toimintaa. Tällä hetkellä toiminnalla ei ole vakinaista rahoitusta, mikä muodostaa merkittävän uhan paitsi Välituntijamit-toiminnan jatkuvuudelle myös laajemmin hip hop -kulttuuriin perustuvan kulttuurisen nuorisotyön olemassaololle Suomessa.

Rahoituksen puute heijastelee laajempaa taloudellista epävarmuutta, jossa kulttuurin, taiteen ja nuorisotyön rahoitusta on leikattu merkittävästi (Kulttuurihyvinvointipooli 2024; Nuorisoseurat 2024). Tällä on suora vaikutus nuorten hyvinvointiin, lisäten eriarvoisuutta ja pahoinvointia. Nuorisotyön väheneminen lisää syrjäytymisriskiä: Allianssin (2024) mukaan 32 % nuorista ei tietäisi kenen puoleen kääntyä ilman nuorisotyötä.

Nuorten parissa työskentelevien havaintojen mukaan monilta nuorilta puuttuu nykyään yhteisöjä, joissa he voisivat kokea kuuluvansa joukkoon, toimia aktiivisesti, tulla hyväksytyksi omana itsenään ja saada myönteisiä kokemuksia onnistumisesta. Vaikka digitaaliset ympäristöt ovat lisänneet virtuaalista yhteydenpitoa, ne eivät ole korvanneet aitoja ryhmään kuulumisen kokemuksia, jotka ovat heikentyneet. Postmodernissa yhteiskunnassa yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden rakentaminen onkin monella tapaa haastavaa. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminta tarjoaa kuitenkin keinoja vahvistaa nuorten sosiaalisia suhteita ja yhteyttä ympäröivään yhteiskuntaan. Pelkkä kulttuuritarjonnan lisääminen ei kuitenkaan riitä – se tavoittaa todennäköisesti helpoimmin ne nuoret, jotka jo muutenkin osallistuvat aktiivisesti. Sen sijaan huolellisesti kohdennettu ja osallistava toiminta voi tavoittaa myös syrjään jääviä nuoria ja samalla toimia välineenä rakenteellisen eriarvoisuuden vähentämiseen. (Kumpulainen & Husu, 2019, 41.) Tämän opinnäytetyön toivotaan tuovan näkyväksi Välituntijamien ja sen kaltaisten, matalan kynnyksen kulttuuritoiminnan merkitystä ja pysyvän rahoituksen tarvetta.

Opinnäytetyön taustalla vaikuttaa myös oma ammatillinen kokemukseni SADE ry:n edustajana, Välituntijamit-toiminnan koordinaattorina sekä hip hop -kulttuuriin ja -pedagogiikkaan erikoistuneena asiantuntijana. Olen ammattitanssija, breikkari ja tanssinopettaja sekä hip hop -tapahtumien tuottaja, joka on elänyt kulttuurin parissa lapsuudesta saakka. Alun perin kiinnyin kulttuuriin sen omaehtoisuuden ja saavutettavuuden vuoksi – myöhemmin siitä tuli minulle elämäntapa ja ammatti. Yli 20 vuoden aikana olen kiertänyt kansainvälisiä tapahtumia, kerryttänyt hiljaista tietoa kulttuurista ja rakentanut laajoja verkostoja. Hip hop -yhteisö on ollut minulle nuorena tärkeä tuki ja kasvualusta, ja nykyään se toimii myös väylänä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kulttuurisen nuorisotyön kautta SADE

ry:ssä ja yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa. Välituntijamit-toiminnan luominen ja kehittäminen on ollut osa työrooliani moniammatillisessa yhteistyössä.

2 TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Vantaan Nuoriso- ja yhteisöpalvelut - Kulttuurinen nuorisotyö

Tämän opinnäytetyön tilaaja on Vantaan nuorisopalvelut – kulttuurisen nuorisotyön yksikkö. Vantaan nuorisopalvelut toteuttavat kulttuurista nuorisotyötä Kulttuuritehdas Vernissassa ja ympäri Vantaata alueellisesti (Vantaan kaupunki 2024a). Kulttuuriselle nuorisotyölle on nimetty yksi esihenkilö ja koordinaattori, mutta toimintaa tehdään yhteistyössä koko Vernissan henkilökunnan sekä Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluiden voimin.

Kulttuurisen nuorisotyön kautta nuorille tarjotaan matalan kynnyksen taideharrastuksia animaation, musiikin, kuvataiteiden, videotaiteiden, katutanssin ja teatterin muodossa. Lisäksi palveluita viedään paikkoihin, joissa nuoret ovat, kuten nuorisotiloille ja kouluille. Nuorten kanssa yhdessä suunnitellut ja toteutetut tapahtumat ovat yksi keskeinen toimintamuoto Vantaalla. (Vantaan kaupunki 2024b.) Vernissan toiminta on ollut remontin vuoksi muutaman vuoden ajan väistötiloissa Martinlaaksossa ja toiminut nimellä West Side Vernissa. Vernissan kunnostustyöt ovat kuitenkin juuri valmistuneet, ja toiminta jatkuu taas Tikkurilan tiloissa.

Vantaan nuorisopalveluilla on yhteensä 14 nuorisotilaa viidellä eri alueella: Myyrmäki, Aviapolis–Kivistö, Hakunila, Korso–Koivukylä ja Tikkurila. Nuorisopalveluiden toiminta on tarkoitettu 10–17-vuotiaille, ja se ajoittuu yleensä iltapäiviin, iltoihin ja viikonloppuihin. Nuorisotilojen lisäksi kohtaamiset nuorten kanssa tapahtuvat monipuolisesti erilaisissa ympäristöissä, kuten kouluissa, kaduilla ja digitaalisilla alustoilla. (Vantaan kaupunki 2024b.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään nuorten kohtaamisiin vantaalaisilla ala- ja yläkouluilla Välituntijamien yhteydessä. Koulut on valittu nuorisopalveluiden toimesta sen perusteella, missä on eniten kysyntää Välituntijameille.

2.2 Toimintaympäristö

Välituntijamit ovat nimensä mukaisesti kevyesti toteutettava tanssijamitteluhetki koulupäivän sisällä, välitunnin aikana. Toimintaa toteutetaan vantaalaisilla ala- ja yläkouluilla Vantaan kulttuurisen nuorisotyön yksikön ja SADE ry:n toimesta, yhteistyössä koulujen ja koulunuorisotyön kanssa. Välituntijamit ovat palvelu, jota SADE ry tuottaa Vantaan nuorisopalveluille, ja toiminta on toistaiseksi ainoa laatuaan Suomessa. Välituntijamien kaltaista, hip hopiin pohjautuvaa matalan kynnyksen välituntitoimintaa ei ole tarjolla muualla.

Vuonna 2017 SADE ry:n aloitteesta käynnistetyn yhteistyön tavoitteena on ollut juurruttaa hip hop -kulttuuriin pohjautuva kulttuurinen nuorisotyö osaksi nuorisopalveluiden toimintaa. Välituntijamit-konsepti sai alkunsa työskennellessäni 09 Helsinki Human Rights -järjestössä ja siirtyi myöhemmin SADE ry:n kautta osaksi Vantaan nuorisopalveluiden toimintaa. Samassa yhteydessä myös kunnan nuorisotyö tuotiin mukaan toimintaan.

Välituntijamit kestävät noin 15–30 minuuttia, ja käytännössä ne toteutuvat siten, että ennalta sovitulle koulun välitunnille saapuu kaksi ammattilaistanssijaa (katutanssiohjaajaa), jotka tuovat mukanaan kannettavan äänentoistolaitteen. Tanssijat soittavat musiikkia, usein hip hopia, ja kutsuvat oppilaita kerääntymään ympärilleen ympyrään eli cypheriin (tanssirinkiin). Tanssijat setittelevät, eli tanssivat vuorotellen ringin keskellä ja kannustavat lapsia ja nuoria liittymään mukaan. Ringin keskelle voi mennä kuka tahansa – yksin tai yhdessä kaverin kanssa. Joskus innostuksen ollessa suurta ringi hajoaa isoksi tanssilattiaksi tai bileiksi. Halutessaan nuoret voivat esittää kappaletöiveitä ohjaajille, ja niitä soitetaan niin monta kuin ehditään. Tanssiohjaajien tehtävänä on kuljettaa jameja alusta loppuun, kohdata nuoria, sekä kannustaa ja innostaa heitä osallistumaan. Tanssiohjaajien lisäksi paikalla on usein muitakin aikuisia: jamien koordinoinnista vastaavat koordinaattorit, mahdollisuuksien mukaan koulun oma nuoriso-ohjaaja sekä koulun henkilökuntaa, kuten opettajia tai välituntivalvoja. Osallistuminen Välituntijameihin on kaikille vapaaehtoista.

Välituntijamien toteutustavat voivat vaihdella kohderyhmän (ala- tai yläkoulu) ja tilan (esimerkiksi koulun käytävä tai ulkotilat) mukaan. Variaatioita syntyy myös, jos koulu toivoo erityisiä järjestelyjä, esimerkiksi erillistä välituntia, jonne luokat tuodaan vuorotellen. Tällöin osallistuminen on pakollista, mutta oppilaille on yleensä vapaus valita, osallistuvatko he aktiivisesti tanssiin vai seuraavatko sivusta. Perinteisesti jamit pidetään kuitenkin tavallisen välitunnin aikana, jolloin kuka tahansa voi liittyä mukaan.

Välituntijamien tavoitteena on ollut tuoda vaihtoehtoista sisältöä koulupäiviin, innostaa ja kannustaa kaikkia liikkumaan ja tanssimaan sekä tuoda nuorisotyötä näkyväksi kouluilla. Lisäksi toiminta on toiminut erinomaisena alustana nuorisopalveluiden matalan kynnyksen toimintojen ja tapahtumien markkinointiin. Tärkeää on myös tarjota nuorille mahdollisuus kohdata oikeita ammattilaisia ja hip hop -kulttuurin edustajia omassa koulussaan. Ajatuksena on, että toiminta on nuorille uskottavampaa, kun ohjaajina toimivat aidosti kulttuurin sisällä olevat tekijät. Koska välitunnit ovat oppilaiden omaa vapaa-aikaa koulupäivän sisällä, ne tarjoavat erinomaisen alustan kulttuurisen nuorisotyön toteuttamiselle. Välituntijamit tarjoavat

vaihtoehtoista tekemistä – esimerkiksi pois puhelimita – ja parhaimmillaan yhdistävät lapsia, nuoria ja aikuisia yli luokka-aste- ja roolirajojen.

Kulttuurisen nuorisotyön saavutettavuuden näkökulmasta koulut ovat erinomainen paikka tavoittaa suuri määrä nuoria kerralla. Toimintaa pyritään suuntaamaan erityisesti sellaisiin vantaalaisiin ala- ja yläkouluihin, joissa tarve ja kysyntä tämänkaltaiselle toiminnalle on suurinta. Tarvetta arvioidaan jatkuvasti, ja toimintaa pyritään tarjoamaan mahdollisimman tasapuolisesti eri kouluille.

3 KULTTUURINEN NUORISOTYÖ

3.1 Kulttuurinen nuorisotyö

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa, ja tämä määritelmä on kirjattu nuorisolaissa. Kulttuurinen nuorisotyö toteuttaa tätä tarkoitusta taiteen ja kulttuurin kautta. (Nuorikulttuuri 2025.) Kulttuurinen nuorisotyö on yhteisöllistä nuorisotyötä, jonka kautta nuori ottaa osaa yhteiskuntaan ja yhteisönsä sekä maailmankuvansa luomiseen. Kulttuurisessa nuorisotyössä tarjotaan matalan kynnyksen taideharrastuksia ja tapahtumia nuorille, joita suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. (Vantaan Kaupunki, 2024a.) Sitä toteutetaan paitsi nuorisopalveluiden toiminnassa, myös taideharrastuksissa, taiteen perusopetuksessa, seurakuntien ja järjestöjen nuorisotyössä, seuratoiminnassa, vapaaehtoistyössä sekä nuorten omaehtoisessa toiminnassa. Tapahtumien ja toimintojen kautta nuori voi kokea osallisuutta ja saada omaa ääntään kuuluviin. (Nuorikulttuuri 2025.)

Nuorisotyölle luonteenomaista on kasvatuksellinen lähestymistapa, joka pitää sisällään myös ajatuksen oppimisprosesseista nuorelle itselleen merkittävissä ympäristöissä, kuten nuorisokulttuurien ja alakulttuurien vaikutuspiirissä (Nieminen, 2007, 7–19). Tässä tapauksessa hip hop -kulttuurin kontekstissa, Välituntijamit-toiminnassa. Kulttuurinen nuorisotyö vahvistaa nuoren ihmisenä kasvamista, sosiaalisia taitoja, tunnetaitoja, empatiaa, kriittistä ajattelua ja sivistystä (Nuorikulttuuri 2025). Taidelähtöisten toimintatapojen ja luovien menetelmien kautta nuori voi päästä lähemmäksi itsensä ydintä ja ympäristöään (Mäenpää 2014). Kulttuurin ja taiteen avulla voidaan tuoda esiin sellaisia asioita, jotka muuten jäävät pinnan alle (Nuorikulttuuri 2025).

Osallisuus on kulttuurisen nuorisotyön lähtökohta (Mönttinen 2011, 14). Osallisuuden kokemus on tunne kuulumisesta johonkin. Osallisuutta on, kun nuori ottaa osaa yhteisöön tai yhteiskuntaan sellaisella tavalla, että voi tuntea yhteyttä toisiin ihmisiin ja kokea itsensä merkitykselliseksi. (Nivala 2021.) Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen ovat kulttuurisen nuorisotyön ydintä. Ne ovat merkittävä syy siihen, että nuori itse haluaa osallistua toimintaan. Kulttuurisen nuorisotyön keskeisiksi teemoiksi ovat muodostuneet osallisuus, yhteisöllisyys, voimaantuminen ja vaikuttaminen. (Mönttinen 2011, 14.)

Jokaisen kunnan vastuulla on huolehtia alueellisista kulttuurin peruspalveluista. Toimintaa voidaan tuottaa kunnan toimesta tai yhdessä yksityisen tai kolmannen sektorin kanssa. (Kuntaliitto 2025.) Kuntien kulttuuritoiminta on lailla säädelty asia, jonka tavoitteena on muun muassa edistää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä jokaisen väestöryhmän yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua taiteeseen, kulttuuriin ja sivistykseen. Yhtenä kunnan tehtävänä on siis toiminnallaan edistää taiteen ja kulttuurin yhdenvertaista saatavuutta, harrastamista ja kulttuuriperinnön ylläpitämistä. (OKM 2025.)

Nuorisopalvelut kuuluvat kunnan merkittävimpiin tehtäviin (Valtiovarainministeriö 2025), ja kunnan vastuulla on luoda edellytyksiä nuorisotyön toteuttamiselle muun muassa palveluiden ja tilojen mahdollistamisen kautta (Finlex 2016). Kulttuurisessa nuorisotyössä toimitaan vahvasti taiteen ja kulttuurin rajapinnoilla, ja sitä kautta edistetään kunnan kulttuuritoiminnalle asetettuja tavoitteita. Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluiden ollessa osa Vantaan kunnan toimintaa myös Välituntijamit linkittyvät osaksi kunnallista kulttuuritoiminnan tarjontaa. Välituntijamit ovatkin erinomainen esimerkki yhteistyömallista, jossa yhdistyvät moniammatillinen ja sektorirajat ylittävä yhteistyö kunnan ja kolmannen sektorin välillä. Välituntijamit-palvelua tarjoaa kolmannen sektorin yhdistystoimija SADE ry, toimintaa toteutetaan kunnan kulttuurisessa nuorisotyössä ja se viedään osaksi kunnan koulutuspalveluita, vantaalaisiin peruskouluihin. Sektorirajat ylittävän ulottuvuuden lisäksi Välituntijameissa yhdistyvät monet eri nuorisotyön muodot: kulttuurinen nuorisotyö, hip hop -kulttuurin kautta tehtävä kulttuurinen nuorisotyö ja koulunuorisotyö. Lisäksi toiminnan tapahtuessa koulupäivän sisällä, voitaisiin katsoa sen olevan välillisesti osa koulutuspalveluiden kulttuuri- ja taidetoimintaa.

Kuten suuressa osassa Suomen peruskouluja, myös Vantaan perusopetuksen opetussuunnitelman osana on kulttuurikasvatussuunnitelma, jolla edistetään mahdollisuutta tasa-arvoisempaan taiteen ja kulttuurin kokemiseen (Vantaa 2025). Kulttuurikasvatuksen tarkoituksena on monipuolistaa lapsen ja nuoren kulttuurista osaamista sekä edistää kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman muodostumista ja kulttuuriperinnön arvostamista (Peda 2024). Kulttuurikasvatuksella tarkoitetaan lapsen ja nuoren varhaiskasvatuksen, koulun tai opintojen osana olevia kulttuurin ja taiteen sisältöjä, menetelmiä, toimintoja tai paikkoja. (Helsinki 2024a.) Sen kautta voidaan muun muassa mahdollistaa erilaisia oppimisen ympäristöjä (Peda 2024), kuten tässä tapauksessa Välituntijamit koulupäivän osana.

3.2 Nuorioskulttuurit

Ennen kuin oli kulttuurinen nuorisotyö, oli nuorisokulttuurit. Nuorisokulttuuri tarkoittaa nuorten tapaa tulkita senhetkistä maailmaa ja tapaa ilmaista itseään. Myös nuorten tavat reagoida heihin kohdistuviin vaatimuksiin, odotuksiin ja omaan elinympäristöönsä ovat osa nuorisokulttuuria. (Opetushallitus 2025.) Katukuvassa nuorisokulttuurit ovat selvimminkin esillä spesifien musiikin tyyliuuntausten ja pukeutumistyylien kautta (Helsingin kaupunki 2025b). Nuorisokulttuurin osa-alueita ovat muun muassa musiikki, muoti, elokuvat, tv-sarjat, politiikka ja kirjallisuus (Koulukino 2025).

Nuorisokulttuurien syntymiseen on ollut olennaisesti vaikuttamassa yhteiskunnassa tapahtunut muutos, jossa lasten osallistumista työntekoon alettiin rajoittaa, mahdollisuudet käydä koulua lisääntyivät ja opiskeluun käytettyjä vuosia pidennettiin; lapsuuden ja aikuisuuden välille syntyi siirtymävaihe: nuoruus. (Poikola 2017, 00:00–05:03.) Nuorisokulttuurit tekivät ison läpimurtonsa toisen maailmansodan jälkeisessä 1950-luvun Yhdysvalloissa kansantalouden kasvaessa, ja myöhemmin kaupallistumisen myötä ne levisivät globaaleiksi ilmiöiksi. (Poikola 2017, 00:00–05:03.)

Myös Suomessa yhteiskunta vaurastui, ja nuorilla sekä nuorilla aikuisilla oli enemmän varaa kuluttaa. Nuorten suosimat tavat viettää vapaa-aikaa sekä kulutusmieltymykset erottuivat selkeästi aikuisista. Tätä ilmiötä sosiologit alkoivat nimittää nuorisokulttuuriksi. (Helsingin kaupunki 2025b.) Nuorisokulttuurisia ilmiöitä on kuitenkin ollut olemassa jo paljon aikaisemmin, kuten jazzmusiikin vaikutukset aikansa nuoriin. (Poikola 2017, 00:00–05:03.)

Nuorisokulttuurit ovat alusta asti heijastaneet edellisiä sukupolvia. Se on ollut paitsi vaikutteiden ottamista, myös erityisesti nuorten tapaa tehdä vastarintaa perinteisiä arvoja ja olemisen tapoja vastaan. (Helsingin kaupunki 2025b.) Tästä erinomainen esimerkki on hip hop -kulttuuri, joka sai alkunsa Yhdysvalloissa ja myöhemmin levisi maailmanlaajuisesti nuorisokulttuuriksi (Fricke, Ahearn & George 2002, 336). Suomeen hip hop rantautui 80-luvulla (Helsingin kaupunki 2025b).

4 HIP HOP -KULTTUURI JA PEDAGOGIIKKA

Tässä opinnäytetyössä tarkastelen kulttuurista nuorisotyötä hip hop -kulttuurin ja hip hop -pedagogiikan näkökulmasta. Hip hop on monimuotoinen ja rikas kulttuuri, joka kiinnittyy merkittävällä tavalla maailman historiaan. Tässä monimuotoisuudessa ja rikkaassa kulttuurihistoriassa piilee sen voima nuorisotyön tekemiselle. Hip hop on kuitenkin helposti väärinymmärretty nuorisokulttuuri (Frost 2024, 105), johon usein perehdytään vain oman harrastuneisuuden kautta. Tästä syystä hiphopista puhuttaessa ymmärryksen ja kulttuurisen dialogin synnyttämiseksi on tärkeää avata sen historiaa ja filosofiaa syvällisesti.

Hip hop kulttuurisena nuorisotyön välineenä tarkoittaa hip hopin neljän elementin (DJ, graffiti, MC'ing/rap ja hip hop -tanssilajit) sekä hip hop -kulttuuriin liittyvän pedagogiikan kautta tehtävää kulttuurista nuorisotyötä muun muassa hip hop -tapahtumien, jamien ja työpajojen muodossa. Kulmakivenä toiminnassa ovat saavutettavuus, matalan kynnyksen toiminta sekä osallisuuden, omaehtoisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen, ja hip hop -kulttuurin kautta vaikuttaminen.

Tässä opinnäytetyössä hip hop -kulttuurin kautta vaikuttamisella tarkoitetaan paitsi nuorten innostamista ja inspiroimista Välituntijamit-toiminnan keinoin, myös heidän toimijuutensa ja vaikuttamismahdollisuuksiensa vahvistamista sekä omaehtoisuuden ja osallisuuden edistämistä. Lisäksi sillä tarkoitetaan nuorten välisen, luokka-asteiden yli tapahtuvan ja nuorten ja aikuisten välisen yhteisöllisyyden tukemista. Toisaalta sillä tarkoitetaan myös nuorten suorassa lähipiirissä työskenteleviin aikuisiin ja kouluympäristöön vaikuttamista sekä koko kouluyhteisön voimaannuttamista. Kulttuurinen nuorisotyö on yhteiskunnallista nuorisotyötä, jonka kautta nuori voi osallistua oman elinympäristönsä ymmärtämiseen ja muokkaamiseen sekä kasvaa aktiiviseksi kansalaiseksi (Mäenpää 2014). Välituntijamit-toiminta osaltaan pyrkii tukemaan tätä tavoitetta.

4.1 Historia lyhyesti

Hip hop -kulttuuri on 1970-luvun alussa Yhdysvalloissa, New Yorkin Bronxissa syntynyt afroamerikkalaisten ja latinalaisamerikkalaisten nuorten kulttuuri. Se on saanut alkunsa korttelibileistä, sorrettujen ja köyhyydessä elävien nuorten tarpeesta löytää vaihtoehtoista tekemistä jengeille, huumeille ja väkivallalle – bileiden, musiikin, tanssin ja yhteisön kautta. (Fricke, Ahearn & George 2002, 3–23.)

70-luvun Bronxissa aikuisille oli tarjolla klubeja ja muita tapoja viettää vapaa-aikaa, mutta nuorille tarjottiin vain hyvin vähän aktiviteetteja. Nuoret järjestivät juhlia itse vuokraamalla monitoimitaloja tai pitämällä kotibileitä. Nuoren jamaikalaisen Kool Herc -nimisen DJ:n ajatellaan olevan yksi merkittävimmistä hip hop -kulttuurin pioneereista. Juuri hänen järjestämillään korttelibileillä on ollut suuri rooli kulttuurin synnyssä. (Fricke ym. 2002, 336.)

Hip hop -musiikki ja sen tanssilajien liikekieli sekä ilmentymisen tavat ovat syntyneet afroamerikkalaisen ja latinalaisamerikkalaisen musiikin ja tanssilajien pohjalta. Näitä tanssilajeja ovat muun muassa jazz, lindy hop, charleston, salsa, mambo sekä rumba, ja musiikin tyylilajeja muun muassa jazz, mambo, rumba, salsa ja funk. (Chalfant 2006; Hazzard-Donald 2004, 505–511; Hazzard-Donald 2011, 1951–98.) Hip hop -kulttuuri on sosio-kulttuurinen ilmiö (Laforgue-Bullido, Abril-Hervás, Beatriz 2024, 3), ja se on syntynyt vuorovaikutuksessa paitsi elinympäristöönsä, myös sen historiaan, joka juontaa juurensa orjuuteen ja afrikkalaisiin musiikin ja tanssin perinteisiin (Schneider 2022, 1–19; Rose 1994, 62–69).

Niin sosiaaliset kuin kulttuuriset tekijät, kuten resurssien niukkuus, eriytyminen, rasismi, työmarkkinoilta syrjäytyminen sekä luokkaan ja rotuun perustuva syrjintä, ovat olleet vaikuttamassa hiphopin syntyyn (Laforgue-Bullido ym. 2024, 3). Hip hop on muodostunut vastakulttuuriksi sosiaaliselle epäoikeudenmukaisuudelle ja valkoiselle ylivalle (Williams & Naveel Singh 2023, 213). Sen ydin-arvot ovat rauha, rakkaus, yhteisöllisyys ja hauskanpito, jotka kiteytyvät hip hopin tärkeimpään mottoon: “peace, love, unity and having fun” (Fricke ym. 2002, 8).

Hip hop on luonteeltaan normeja rikkova ja rakenteita kyseenalaistava kulttuuri, joka luo vaihtoehtoja normatiivisille tavoille olla ja ajatella (Williams ym. 2023, 213). Se on elämäntapa, joka syntyy vuorovaikutuksessa – oikean elämän tuloksena. Hip hop -kulttuuri on olemassa ihmisten kautta, kun yhteisön jäsenet ottavat aktiivisesti osaa kulttuuriin (Williams ym. 2023, 210–211). Tästä syystä sen täysin objektiivinen analysointi ei ole mahdollista.

Tänä päivänä hip hop on enemmän kuin korttelibileet – se on kulttuuri, joka tuo yhteen eri sukupolvia ja ihmisryhmiä eri yhteiskuntaluokista, yli kielellisten, kulttuuristen, uskonnollisten ja maantieteellisten rajojen. Se on universaali kieli, jonka avulla keskustellaan ja otetaan kantaa. Taiteen keinoin hip hop kannustaa vaikuttamaan yhteiskunnallisesti ja tuomaan oman äänensä

kuuluville. Lisäksi se on paitsi maailmanlaajuinen nuorisokulttuuri, myös taloudellinen ilmiö, joka vaikuttaa monin tavoin eri aloihin, kuten musiikki- ja muotiteollisuuteen.

4.2 Hip hop -kulttuuri: tanssi

Hip hopin neljä alkuperäistä elementtiä ovat DJing, MCing/rap, graffiti ja breaking (breikkaaminen). Breikkaamisen lisäksi muita hip hop -tanssilajeja ovat popping, locking ja hip hop. Hip hop tarkoittaa älykkyyden ja tietoisuuden liikettä ja toimintaa, eli toisin sanoen tietoisuutta siitä, mitä on tekemässä. Hip edustaa tietoa, tietoisuutta ja älykkyyttä, ja hop edustaa liikettä, aktiivisuutta ja toimijuutta. (KRS-One 2013, 00:55:00–1:00:00.) Knowledge, eli tietous, lasketaan usein hiphopin viidenneksi elementiksi (12on12vinyl 2024; Williams & Naveel Singh 2023, 215). Hip hopin elementit ymmärretään usein yhtenä hip hop -kulttuurin kokonaisuutena, mutta ne ovat myös jokainen oma alakulttuurinsa. Ne ilmentyvät hieman eri tavoilla ja tuovat erilaisia yhteisöjä yhteen. Tässä opinnäytetyössä keskityn tanssilajeihin.

Hip hop -tanssilajit ovat osa isompaa, afroamerikkalaisen tanssin ja musiikin perinnettä. Näille tyyliuunnille tunnuksenomaista ovat ilmaisullinen vapaus sekä keholliset ja musiikilliset rytmit. (Donald-Hazzard 2011, 195–208.) Tätä ilmaisun vapautta kutsutaan hiphopin kontekstissa *freestyleksi*, eli hetkessä tapahtuvaksi improvisoinniksi. Hip hop -tanssilajit kannustavat nuorta oman tyylin löytämiseen samalla kun kulttuuri elää ja hengittää yhteisöllisyydestä. Yksilöiden erilaisuus nähdään rikkautena ja takaisin antamisena kulttuurille. Se on edellytys tanssimuotojen kehittymiselle ja kulttuurin elinvoimaisuudelle. Esimerkiksi breikkaarit pyrkivät luomaan tanssityylistään omaperäisen ja joukosta erottuvan. Tässä olennaisessa roolissa ovat jokaisen yksilön erilaiset fyysiset ominaisuudet ja toisaalta omat mielenkiinnon kohteet. Toinen voi keskittyä tanssillisuuden kehittämiseen, samaan aikaan kun toisen vahvuus on näyttävässä tempuissa. Mikään yksilön ominaisuus ei ole toista parempi, vaan jutun ydin on olla moninainen joukko yhteisössä.

Hip hop -tanssiyhteisölle ominaisimmat tavat tuoda nuoria ja nuoria aikuisia yhteen ovat bileet, klubit, tanssijamit ja treenisessarit. Hip hop -tanssijamit ovat tapahtuma, joka muistuttaa klubia tai discoa: DJ soittaa musiikkia avoimelle tanssilattialle, nuoret tanssivat yhdessä tai muodostavat tanssilattialle tanssirinkejä, joiden keskelle voi kuka tahansa mennä tanssimaan. MC (juontaja) luo tunnelmaa tapahtumaan reagoiden siihen, mitä tanssilattialla näkee ja kokee, ja vastaa tapahtuman kuljettamisesta alusta loppuun asti.

Hip hop -tanssilajeihin ja tanssijameihin kuuluvat olennaisesti tanssibattlet, eli kahden tai useamman tanssijan väliset tanssimittelöt. Tanssibattlet ovat usein tanssijamien keskeinen ohjelmanumero. Tanssibattleja tuomaroit perinteisesti kolme tuomaria. Tuomarit ovat usein nimekkäitä, kansainvälisesti tai kansallisesti tunnettuja hip hop -tanssilajien tanssijoita, joita arvostetaan kulttuurin sisällä. Tanssijamit voidaan kuitenkin toteuttaa myös ilman battleja. Tällöin keskiössä ovat yhdessä tanssiminen avoimella tanssilattialla ja tanssiringeissä, kuten Välituntijameissa.

4.3 Hip hop ja ennakkoluulot

Vaikka hip hop on globaali ilmiö, se on alakulttuuri, ja vain harvalla ihmisellä on syvällistä ymmärrystä sen monimuotoisuudesta. Hip hoppiin liitetään paljon virheellisiä käsityksiä ja ennakkoluuloja. Osaltaan tähän ovat olleet vaikuttamassa valtavirtamediat, kuten viihdeteollisuus. Hip hopin elementit (DJing, Graffiti, MCing/rap ja hip hop -tanssilajit) ovat hyvin näyttäviä taiteenmuotoja, ja usein kulttuurista nähdään vain esittävä puoli. Yksi ennakkoluuloista on, että hip hop virheellisesti ymmärretään pelkkänä viihteenä. Tämä on harmillista, sillä kulttuuri ja sen elementit ovat erittäin monimuotoisia, syvällisiä ja pitkälle kehittyneitä. (Frost 2024, 105–107.)

Esimerkiksi breikkaaminen nähtiin yhtenä olympialajina Pariisin 2024 olympialaisissa. Samaan aikaan pommitusten kohteena olevassa Gazan kaupungissa palestiinalainen Camps Breakez -niminen breikkiryhmä tarjoaa breikkaamisen ja hip hop -kulttuurin aktiviteetteja lapsille ja nuorille traumaterapian muotona. (Camps Breakerz 2025.) Juuri tässä monimuotoisuudessa piilee hip hop -kulttuurin voima. Hip hopin ammattilaisten joukkoon mahtuu paljon erikoisosaajia yhteisöllisyyden, osallisuuden, yhdenvertaisuuden, kulttuuridiplomatian, kulttuurisen vuoropuhelun ja monimuotoisuuden sekä rauhan edistämiseen tähtäävässä työssä. (Council on Foreign Relations 2025.)

Toinen hyvin yleinen ennakkoluulo on, että hip hopilla olisi negatiivisia vaikutuksia nuorisoon. Media on luonut hyvin leimaavan kuvan hiphopista: rahaa, huumeita, aseita, väkivaltaa ja naisten seksuaalisointia. Aihe on puhuttanut paljon, ja sitä on käsitelty paitsi mediassa myös yhteiskuntatieteissä – erityisesti rap-musiikin näkökulmasta; uskotaan, että rap kannustaa muun muassa nuorisoväkivaltaan. Vastalauseena rap-artistit ovat ilmaisseet tämän olevan pyrkimys leimata hip hop -musiikki ja artistit, sen sijaan että yhteiskunnassa olevat todelliset ongelmien syyt tunnustettaisiin. (Reyna, Brandt & Viki 2009, 362.)

Perinteen juuret, jossa rap-lyriikoiden kautta sanoitetaan auki yhteiskunnallisia ongelmia kuten huumeita, rasismia ja poliisiväkivaltaa, kumpuavat orjuuden aikakaudelta, jolloin työlaulut ja musiikki olivat keino tunteiden ilmaisuun (Schneider, 2022, 16–17). Armstrong (1993), Lang (2000) ja McLaren (1995) mainitsevat, että rap-musiikilla on aina ollut merkittävä rooli sorrettujen ja marginalisoitujen ihmisten äänten esiin tuomisessa – ihmisten, joiden elinympäristö on turvaton ja elämän ponnahduslautana yhteiskunta, joka systemaattisesti syrjii ja sortaa (Reyna ym. 2009, 362).

Kun perehtyy rap-musiikkiin, sen artisteihin ja sanoituksiin, huomaa, että monet kappaleet käsittelevät köyhyyden, rasismia ja sorron voittamista sekä tuovat ne kriittisesti esiin. Toinen esimerkki väkivallan vastustamisen kulttuurista on hip hop -tanssilajeista. Tanssiin kuuluu kirjoittamaton sääntö, että tanssilattialla toiseen ei saa fyysisesti koskea. Tappelamisen tilalle on syntynyt perinne ottaa mittaa toisistaan tanssibattlen kautta. Koska kuitenkin juuri hip hop -musiikki näkyy valtavirtamediassa eniten ja tavoittaa kaikki maailman kolkat, sen kautta hip hop -kulttuuria koskevat ennakkoluulot on helpointa ymmärtää.

Median luomat stereotypit ja aikuisten ennakkokäsitykset voivat vaikuttaa siihen, miten hip hopiin pohjautuva toiminta, kuten Välituntijamit, koulumaailmassa ymmärretään ja kohdataan. Tutkimuksissa on havaittu selvä yhteys koulun suhtautumisen ja nuorten osallisuuden välillä. Esimerkiksi Tugçbe ym. (2021) tutkimus osoittaa, että koulun tavat käsitellä kulttuurista moninaisuutta vaikuttavat suoraan oppilaiden välisiin suhteisiin, sitoutumiseen ja aktiivisuuteen kouluyhteisössä. Kun monimuotoisuutta arvostetaan, ilmapiiri muuttuu myönteisemmäksi ja jännitteet ryhmien välillä vähenevät. (Tugçbe, Schachner, Juang & Schwarzenhal 2021, 772.) Myös lapset ja nuoret itse tuovat näkökulmillaan vahvasti esiin kulttuurisesti sensitiivisen toimintakulttuurin merkitystä koulumaailmassa. Demkowiczin ym. (2021) tutkimuksessa painotetaan, että nuorten hyvinvointia tukeva toiminta on vaikuttavinta silloin, kun se kumpuaa heidän omista lähtökohdistaan ja tuntuu samaistuttavalta. Hip hop nuorisokulttuurina tarjoaa pohjan tällaisen toimintakulttuurin edistämiseksi.

Vaikka tämän opinnäytetyön tarkoitus ei ole tehdä tutkivaa kehittämistyötä ennakkoluuloista, opinnäytetyön yhtenä läpileikkaavana tavoitteena on lisätä ymmärrystä hip hop -kulttuurista ja sen pedagogiikasta nuorten osallisuuden, yhteisöllisyyden ja omaehtoisuuden näkökulmasta. Koska hip hop on nuorisokulttuuri, johon tutkitusti liitetään ennakkoluuloja, on aiheen esille tuominen olennaista myös Välituntijamien yhteydessä. Taustalla on ajatus siitä, että

ymmärryksen lisääminen ja kulttuurinen dialogi vähentää mahdollisia ennakkoluuloja ja stereotyyppioita, sekä lisää motivaatiota yhdessä tekemiseen. Toisaalta se avaa ovia syvemmän keskusteluyhteyden syntymiselle ja toiminnan moniammatilliselle jatko kehittämiselle. Koska yhtenä Välituntjamit -toiminnan alkuperäisenä tavoitteena on ollut kehittää kulttuurista nuorisotyötä Vantaalla, toimii tämä opinnäytetyö osittain myös kehitysaskeleena siihen suuntaan.

4.4 Hip hop pedagogiikka ja metodit kulttuurisessa kontekstissa

Hip hop itsessään toteuttaa nuorisotyöllisiä arvoja ja tavoitteita. Se on kulttuuri, johon koulutuksellinen ote ja pedagogiikka ovat luonnollisesti sisäänrakennettuja (Williams & Naveel Singh 2023, 213). Hip hop on helposti lähestyttävää, yhteisöllisyyttä, osallisuutta, omaehtoisuutta ja itsemääräämisoikeutta tukevaa toimintaa. Siihen voi ottaa osaa sosiaalisesta asemasta, iästä, taustasta ja kokemuksesta riippumatta.

Hip hopin ja sen pedagogiikan luonteen voisi kiteyttää rap-artisti KRS-Onen (2013) sanoihin: “Hip hop on osa olemustamme. Sen opiskelu on itseilmaisun harjoittamista, joka auttaa löytämään oman todellisen minän.” Puhutaan kehollisesta hip hop -pedagogiikasta, jossa oppimista lähestytään moniulotteisesti. Ensinnäkin painotetaan liikkeeseen perustuvan tietämyksen merkitystä ja varmistetaan, että oppijat altistuvat hip hopin taiteellisille sekä sosiaalis-historiallis-kulttuuris-poliittisille ulottuvuuksille. Opetusmenetelmänä käytetään kulttuurisesti kestäviä tapoja, joissa hip hop toimii sekä opetustyökaluna että opetussuunnitelman sisältönä. Oppimisprosessia tuetaan ohjauksen avulla. (Williams ym. 2023, 2015.) Tällainen toimintamalli haastaa sekä oppilaat että opettajat poistumaan mukavuusalueeltaan. Heitä kannustetaan luomaan taidetta, ilmaisemaan itseään ja tuomaan esiin omia sekä kulttuurisia identiteettejään. Tämän rinnalla kaikkea toimintaa poikkileikkaavasti edistetään sosiaalista oikeudenmukaisuutta. (Williams ym. 2023, 2015.)

Hip hop -pedagogiikka parhaimmillaan tekee tilaa erilaisille tavoille olla ja ajatella. Se pitää yllä kehollista tahdonvoimaa, ruumiillista tietoutta ja kriittistä ajattelua. (Williams ym. 2023, 208.) Tämä opinnäytetyö selittää metodien kautta, miten hip hoppiin sisäänrakennettu pedagogiikka toimii. Nämä pedagogiset metodit ovat tavalla tai toisella osa Välituntjamit-toimintaa ja työkaluja kulttuurisen nuorisotyön tekemiselle. On kuitenkin tärkeää ymmärtää, että kyse on kulttuurista, joka on olemassa toiminnan, vuorovaikutuksen ja kokemuksen kautta. (Williams ym. 2023, 2015.) Hip hoppia ei ole mahdollista oppia pelkkien kirjojen avulla, vaan

kulttuurin ja sen pedagogiikan voimaa voi todella ymmärtää vain ottamalla osaa toimintaan. (Williams ym. 2023, 2015.)

Tässä opinnäytetyössä hip hop -pedagogiikalla tarkoitetaan toimintaa, jossa hip hop -tanssilajeihin tutustutaan hip hopin kulttuurisessa kontekstissa. Se tarkoittaa sitä, että tanssin opetteleminen tapahtuu hyödyntämällä kulttuurille tyypillisiä yhteisöllisen oppimisen tapoja (metodit). Tämän voisi nähdä normatiivisen, liike- ja yksilökeskeisen seuraan perässä -opetusmallin vastakohtana. Hip hop -metodien tukemana nuoresta itsestään tulee aktiivinen tekijä ja kokija, jolloin omaehtoisuus, omaperäisyys, osallisuus, yhteisöllisyys ja hip hop -kulttuurin arvot (peace, love, unity & having fun) ovat keskiössä.

Ei ole kuitenkaan olemassa yhtä, yhdenmukaista määritelmää siitä, mitä hip hop -pedagogiikan tulisi pitää sisällään (Laforgue-Bullido, Abril-Hervás, Beatriz 2024, 4), eikä kaikki hip hop -kulttuurin kautta tapahtuva toiminta välttämättä ole hip hop -pedagogiikkaa (Laforgue-Bullido ym. 2024, 3–5). Kuten kaikessa opetus- ja nuorisotyössä, on hyvin paljon myös ohjaajasta itsestään kiinni, mitä pedagogisia työkaluja hän ohjauksessaan hyödyntää ja miten, sekä millainen persoona ohjaaja itse on. Hip hop -pedagogiikan menestys riippuu paitsi ohjaajan omista tavoitteista ja kokemuksesta, myös siitä, miten pedagogiikka määritellään. (Laforgue-Bullido ym. 2024, 3–5.) Välituntijamit-toiminnassa on olennaista, että juuri hip hop -kulttuuriin perehtyneet ja hip hop -pedagogiikkaa ymmärtävät ammattilaiset ohjaavat toimintaa. Tämä on edellytys kulttuurisen vuoropuhelun mahdollistumiselle ja sille, että nuoret oppivat käytännön kautta, miten Välituntijamit toimivat ja mistä hip hop -kulttuurissa on kyse.

Each one - teach one

Ensimmäinen esimerkki pedagogisesta metodista on “each one - teach one” -motto, joka on yksi hip hopin perusperiaatteista. “Each one - teach one” on afrikkalainen sananlasku, joka sai alkunsa Yhdysvalloissa aikana, jolloin orjuutetuilta ihmisiltä kiellettiin opiskelu. Sananlasku tarkoittaa, että jos joku orjista oppi jotakin uutta, kuten lukemaan tai kirjoittamaan, hänen vastuullaan oli opettaa taito eteenpäin muille yhteisön jäsenille. Näin yhdessä pidettiin huolta koko yhteisön hyvinvoinnista. (University of Arizona 2024.)

Hip hop -tanssilajien kontekstissa “each one - teach one” tarkoittaa yksinkertaisimmillaan sitä, että esimerkiksi tanssiliikkeitä opitaan toinen toisiltaan. Jokainen tanssiin osallistuva toimii sekä oppijana että opettajana. Välituntijameissa tämä voi ilmetä esimerkiksi siten, että nuoria

kannustetaan tanssimaan omalla tyylillään, näyttämään omia liikkeitään tai opettamaan niitä tanssiohjaajille. Samalla tanssiohjaajat näyttävät esimerkkiä tanssimalla nuorille ja opettamalla hip hop -tanssilajien perusliikkeitä.

Ottamalla osaa tanssiyhteisöön ja hip hop -kulttuuriin nuori oppii sekä kulttuurilta, yhteisöltä että yksilöiltä – ja samalla vie kulttuuriperintöä eteenpäin. “Each one - teach one” voi ilmetä eri tavoin: tanssiliikkeiden opettamisena ja oppimisena, hip hopin tietouden jakamisena (knowledge), tanssijamien ja tapahtumien järjestämisenä ja niin edelleen. Tämä pitää sisällään myös sen, että keskustelua hip hopin juurista ja historiallisesta kontekstista ylläpidetään ja siirretään seuraaville sukupolville. Näin hiphopin kulttuuriperintö ja elinvoima säilyvät. Suomessa muun muassa SADE ry:n toiminta perustuu “each one - teach one” -eetokseen.

Cypher

Toinen esimerkki hip hop -kulttuurin ilmenemismuodosta, jota käytetään pedagogisena työkaluna, on cypher, eli rinki – tässä kontekstissa tanssirinki. Nimensä mukaisesti ihmiset asettuvat ympyrän muotoon, ja yleensä yksi, joskus kaksi henkilöä kerrallaan käy ringin keskellä tanssimassa. Ringissä keskeinen elementti on vuorovaikutus ja niin sanottu energioiden vaihtokauppa, jossa jokainen osallistuu energian antamiseen ja vastaanottamiseen (Williams ym. 210–211).

Yleensä tanssiringit syntyvät luonnostaan, kun yksi tanssija tanssillaan kutsuu muita muodostamaan ringin ympärilleen. Rinki pysyy elossa niin kauan kuin osallistujat pitävät energiaa yllä. Ringin henkeä ylläpidetään osallistumalla tanssiin ringin keskellä, liittymällä toisen tanssiin mukaan sekä kannustamalla ja reagoimalla siihen, mitä ringin keskellä tapahtuu (Williams ym. 2023, 210–211). Tämä on myös keskeinen toimintalogiikka tanssijameissa ja usein myös katutanssilajien treenisessioissa. Aktiivinen osallistuminen, energian jakaminen ja rinkiä muodostuminen pitävät yhteisen tanssihetken elävänä. Välituntijamien keskeisin metodi on cypher. Lapset ja nuoret kutsutaan muodostamaan ympyrä, ja tanssiohjaajat näyttävät esimerkillään, miten tanssiringissä toimitaan: miten siihen osallistutaan, miten energiaa jaetaan ja kuinka toisia kannustetaan. “Each one - teach one” on aina läsnä tanssiringeissä; ringin keskelle muodostunut tila toimii alustana yhteiselle oppimiselle ja tiedon jakamiselle. Lisäksi ringin reunoilla seisovat nuoret voivat osallistua tanssiin omalta paikaltaan. Katsomalla ja osallistumalla opitaan toinen toisilta.

Hip hop -kulttuurin yhteisöllinen tanssimuoto pohjautuu afrikkalaiseen ring -shout perinteeseen, joka on luonut perustan myöhemmille afroamerikkalaisille tansseille. Hip hop -tanssilajeihin kuuluvat tanssiringit (cypher) jatkavat suoraan tätä perinnettä ja ovat keskeinen osa kulttuuria. Ringeissä korostuvat yksilöllinen ilmaisu, rytminen liike ja yhteisöllisyys. (Hazzard-Donald 2011, 195–200; African American Registry 2025.)

Call and response

Kolmas esimerkki hip hopiin sisäänrakennetusta pedagogiikasta ilmenee “call and response” -rakenteen ja -metodin kautta. Smithermanin (1977) mukaan yksi tapa ymmärtää tätä metodologiaa on kuvata se sanalliseksi ja sanattomaksi vuorovaikutukseksi puhujan ja kuuntelijan välillä, jossa puhujan sanomaa seuraa aina kuuntelijan reaktio (Adjapong & Emdin 2015, 79).

Foster (1989) kuvailee, että kuuntelijoiden reaktiot voivat olla spontaaneja, vuorovaikutuksen synnyttämiä tai puhujan erikseen pyytämiä (Adjapong ym. 2015, 70). Hip hop -kulttuurin kontekstissa tällaista vuorovaikutusta nähdään esimerkiksi MC-toiminnassa, jossa MC:t – eli räppärit tai tapahtuman juontajat – aktivoivat yleisöä huudattamalla (Adjapong ym. 2015, 70). Myös “call and response” -metodin juuret ovat afrikkalaisissa tanssi- ja musiikkiperinteissä, jotka juurtuivat afroamerikkalaiseen kulttuuriin orjaplantaaseilla laulettujen työlaulujen ja ring shout -perinteen kautta (Schneider 2022, 11; Hazzard-Donald 2011, 195–200; African American Registry 2025).

Tanssin kontekstissa “call and response” tarkoittaa tanssijoiden välistä vuoropuhelua liikkeen kautta. Tanssijat tanssivat vuorotellen: yksi aloittaa lyhyellä soololla, ja toinen vastaa omalla esityksellään. Call and response -vuorovaikutus voi tapahtua yksittäisten tanssijoiden tai suurempien ryhmien välillä. Menetelmän keskiössä on vuorovaikutus, mutta siihen voi liittyä myös ääntä tai kilpailullista elementtiä. Hip hop -kulttuurin yhteydessä tätä kutsutaan battleksi – tanssijoiden väliseksi "taisteluksi" tai kilpailuksi. “Call and response” on läsnä Välituntijameissa: tanssiringeissä, joissa osallistujat reagoivat siihen, mitä näkevät ja kokevat, ja ringin keskellä oleva saa energiaa ympäriltään. Reaktiot voivat olla sekä äänellisiä ja ilmaisullisia että liikkeen kautta tapahtuvia.

4.5 Hip hop pedagogiikan potentiaali kulttuurisessa nuorisotyössä

Hiphop saa aikaan positiivista liikehdintää nuorten elämässä (Laforgue-Bullido, Abril-Hervás, Beatriz 2024, 10–11). Sen pedagogista potentiaalia on tutkittu paljon ja hyödynnetty osana

opetussuunnitelmia (Laforgue-Bullido ym. 2024, 10–12). Kun hiphoppia sovelletaan nuorten kanssa työskentelyyn, sillä on mahdollisuus muodostua sillaksi koulunkäynnin ja koulun ulkopuolisen elämän välille. Se voi tukea nuoren vapaa-aikaa, vahvistaen kokemusta siitä, että nuorten oma tietotaito tunnustetaan myös aikuisten toimesta. (Laforgue-Bullido ym. 2024, 10–12.) Hiphop voi tukea tunneyhteyden syntymistä ohjaajien ja nuorten välillä. Sillä on potentiaalia kehittää sosiaalisia taitoja, kuten ryhmätyöskentelyä. Se edistää nuoren osallistumista sekä ohjatussa toiminnassa että yhteisöissä aktiviteettien ulkopuolella. Hiphopilla on mahdollisuus lisätä nuoren tietoisuutta omasta sosiaalisesta asemastaan, mikä puolestaan voi lisätä halua parantaa omia elinolojaan. (Laforgue-Bullido ym. 2024, 10–12.)

Hiphop-pedagogiikka rohkaisee kriittiseen ajatteluun. Esimerkiksi rap-musiikin sanoma tarjoaa samaistumispintaa nuorten omiin elämiin tai heidän pohtimiinsa kysymyksiin. Käytetty kieli on usein sellaista, jota nuoret itse käyttävät. Nämä seikat voivat vahvistaa nuoren kykyä jäsentää ja ymmärtää omia kokemuksiaan. (Laforgue-Bullido ym. 2024, 10–12.) Hiphopin kautta voidaan edistää positiivista itsetuntoa ja identiteettiä, erityisesti sorrettujen nuorten keskuudessa. Hiphopissa on potentiaalia myös siksi, että se on helposti lähestyttävää – osallistuakseen ei tarvitse aiempaa osaamista, ja kulttuuriin kuuluu toisen tukeminen. (Laforgue-Bullido ym. 2024, 10–11.)

Hiphopin kautta tehtävä kulttuurinen nuorisotyö sijoittuu sosiokulttuurisen innostamisen ytimeen. Mönttisen (2019) mukaan juuri sosiokulttuurinen innostaminen on tehokas ja vaikuttava tapa toteuttaa kulttuurista nuorisotyötä (6–7). Innostamisella tarkoitetaan elämän ja hengen jakamista, yhteiskunnan hyväksi toimimista, liikkeelle motivoimista sekä merkityksellisten suhteiden luomista. Sosiokulttuurisen innostamisen kaksi keskeistä tavoitetta ovat synnyttää toimintaa sinne, missä sitä ei vielä ole, ja aktivoida jo olemassa olevia kykyjä. (Kurki 1998, 47–48.)

Innostamisen keskiössä on vuorovaikutus nuorten välillä, jonka kautta voidaan esimerkiksi käynnistää vapaa-ajan toimintaa (Mönttinen 2019, 6–7), kuten Välituntijamit. Sosiokulttuurisessa innostamisessa on alusta asti ollut kyse kasvatuksellisesta, eli pedagogisesta, sosiaalisen luovuuden, tiedostamisen ja osallistumisen prosessista (Kurki 1998, 48–49). Käsite pitää sisällään ajatuksia yhteisöllisyydestä, osallistumisesta, dialogista, herkistymisestä, luovuudesta ja sitoutumisesta toimintaan (Kurki 1998, 47). Siinä ylitetään

kasvattaja–kasvatettava-asetelma, ja sen sijaan kasvetaan yhdessä (Kurki 2007, 65) – aivan kuten hip hop -kulttuurissa.

Kulttuurisesti moninaisessa yhteiskunnassa, kuten Suomessa, kansalaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota nuorille valmiuksia käydä kulttuurista dialogia. Kulttuurisen toimintakyvyn ytimessä ovat kulttuurinen avoimuus, kyky kunnioittaa kulttuurisia eroja, vapaus ennakkoluuloista sekä valmius ylittää kulttuurirajoja keskustelussa ja yhteistyössä. Tämän vastakohtana on kansalliseen kulttuuriin keskittyvä kasvatus, jossa marginalisoidut kulttuuriryhmät jäävät alisteiseen asemaan. (Nivala 2007, 39–40.) On hyvä muistaa, että nuoren tapa osallistua kulttuuriin esimerkiksi kouluympäristössä ei aina noudata perinteisiä muotoja. Kumpulaisen ja Husun (2020) mukaan nuoret osallistuvat usein arjen kulttuuristen käytäntöjen, kuten musiikin, tanssin ja yhteisöllisen tekemisen kautta. Kun tällaisia osallistumisen tapoja ei tunnusteta koulun rakenteissa ja laajemmin, ne jäävät helposti tukematta ja nuoren oma potentiaali jää piiloon. (Kumpulainen & Husu 2020, 26–41.) Hip hop -pedagogiikka tukee erinomaisesti kulttuurisesti moninaista kansalaiskasvatusta ja nuorten kulttuurisen toimintakyvyn kehittymistä. Kulttuurisesti moninaisissa ympäristöissä, joita suomalaiset koulut ovat, tämä on erityisen tärkeää. Siksi hip hop on vaikuttava työkalu nuorten parissa tehtävään työhön, ja sillä on paljon annettavaa kulttuuriselle nuorisotyölle.

5 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TOTEUTUS

Välituntijamit viedään sinne, missä nuoret ovat – eli vantaalaisille ala- ja yläkouluille. Kohdekouluiksi valikoituivat Uomarinteen koulu, Kilterin koulu, Martinlaakson koulu ja Lehtikuusen koulu. Koulut valittiin nuorisopalveluiden toimesta sen perusteella, millä kouluilla arvioitiin olevan eniten tarvetta tämänkaltaiselle toiminnalle. Tutkimusaineisto on kerätty kyseisillä kouluilla.

Syyskaudella Välituntijameja järjestettiin 19.9.–10.10.2024 välisenä aikana neljällä eri koululla: Uomarinteen koululla, Lehtikuusen koululla, Martinlaakson koululla ja Kilterin koululla yhteensä 14 kertaa. Osallistuin itse jokaiseen jamiin. Jameihin osallistui arviolta 50–250 lasta ja nuorta per tapahtuma. (Vantaan kaupunki 2024c.) Kevään 2025 Välituntijamitoiminnalle löytyi rahoitus, ja sain luvan jatkaa aiemmin myönnetyllä tutkimusluvalla. Tämä mahdollisti kenttätutkimuksen jatkamisen. Kevään Välituntijamit järjestettiin Martinlaakson, Kilterin, Havukosken ja Koivukylän kouluilla, mutta kevään 2025 kenttätutkimukseen mukaan otettiin vain Martinlaakson ja Kilterin koulut, sillä tutkimuslupa oli myönnetty näille kahdelle koululle. Kevätkaudella Välituntijamit järjestettiin 9.4.–23.4.2025. Martinlaakson ja Kilterin kouluilla järjestettiin yhteensä kuusi jamiä, joihin osallistui arviolta 50–250 lasta ja nuorta per tapahtuma.

Opinnäytetyön lähestymistapana on hyödynnetty tapaustutkimusta ja tutkimusmenetelminä sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä: haastatteluja, kyselyä sekä vapaata havainnointia. Tapaustutkimus vastaa kysymyksiin ”miten” ja ”miksi”, ja se soveltuu tutkimuksiin, joiden tavoitteena on muun muassa kehitysideoiden tuottaminen. Tapaustutkimuksessa ideoita synnytetään ja aineistoa kerätään nykyhetkessä, tutkimuskohteen todellisessa toimintaympäristössä. Tapaustutkimus soveltuu hyvin ihmisen toiminnan tutkimiseen, ja monipuoliset menetelmät takaavat syvällisen ja kokonaisvaltaisen käsityksen tutkimuskohteesta. Erinomaisesti soveltuvia tutkimusmenetelmiä tapaustutkimukselle ovat havainnointi, haastattelu ja kyselyt. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009.)

Valitsin tapaustutkimuksen tutkivan kehittämistyöni lähestymistavaksi, sillä tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten Välituntijameja tulisi kehittää. Käytännössä tämä tarkoitti kenttätutkimusta, joka toteutettiin Välituntijamien aikana – eli fyysisesti kouluille menemistä.

Seuraavissa kappaleissa käyn järjestyksessä läpi eri tutkimusmenetelmien (haastattelut, kyselyt ja epävirallinen havainnointi) toteuttamista ja käytännön prosessia tarkemmin.

5.1 Haastattelut

Haastattelussa korostuvat haastateltavan yksilölliset näkemykset, ja se on nopea tapa kerätä syvällistä tutkimusaineistoa. Haastattelulla voidaan esimerkiksi syventää tai selventää asioita, ja se toimii erinomaisesti muiden tutkimusmenetelmien tukena. Haastattelumenetelmiä on monia, ja oikean menetelmän valinnassa olennaista on tietää, millaista tietoa haastattelun kohteesta halutaan saada. (Ojasalo ym. 2009, 106–108.) Tätä tutkimusta varten valitsin puolistrukturoidun haastattelun.

Puolistrukturoidussa haastattelussa on ennakkoon laaditut kysymykset, mutta ne voidaan esittää haastattelutilanteeseen sopivassa järjestyksessä. Myös kysymysten sanamuodot ovat joustavia: osa voidaan jättää esittämättä ja lisäksi voidaan esittää tilanteessa mieleen tulevia uusia kysymyksiä. (Ojasalo ym. 2009, 106–108.) Haastattelukysymysten laatimisessa käytettiin apuna teemoja, jotka nousivat tutkimuskysymyksestä, tietoperustasta sekä tutkivan kehittämistyöntekijän omasta asiantuntemuksesta Välituntijameihin liittyen. Haastattelut toteutettiin kasvotusten sekä Teamsin kautta, ja ne tallennettiin äänitallenteina. Haastateltavina oli yhteensä kuusi aikuista: Välituntijamit-toimintaa koordinoivia henkilöitä, kohdekoulujen koulunuorisotyöntekijöitä sekä Välituntijamien tanssihjaajia. Haastattelut toteutettiin joulukuussa 2024.

Haastattelukysymykset muotoiltiin kentällä tehtyjen havaintojen, tietoperustan, tutkijan ammattitaidon sekä tutkivan kehittämistyön tavoitteiden pohjalta. Haastattelukysymyksiä oli yhteensä 12, ja haastattelut kestivät 15–30 minuuttia henkilöä kohden. Haastattelut toteutettiin pääasiassa verkossa Teams-alustalla. Haastatteluaineiston keräämiseen käytettiin puolistrukturoituja haastatteluja.

Kysymysten teemoina olivat:

- Välituntijamien työroolit ja sisältö
- Oman työn helppous ja haasteet, tuen tarve ja kehittämiskohteet
- Välituntijamit: miten onnistuttiin ja siihen vaikuttavat tekijät,
- Havainnot lapsista ja nuorista ja vuorovaikutus jameissa
- Koulujen väliset erot ja yhtäläisyydet

- Lasten ja nuorten innostaminen ominen jamien järjestämiseen
- Palaute ja kokemukset ja muut mieleen tulevat huomiot.

Haastattelukysymykset pidettiin mahdollisimman avoimina, jotta haastateltavat pystyivät kertomaan kokemuksistaan ja näkemyksistään vapaasti. Tämä lähestymistapa valittiin, jotta saataisiin mahdollisimman monipuolista ja syvällistä aineistoa tutkimuksen tueksi. Lisäksi kysymykset rakennettiin niin, että ne mahdollistivat myös sellaisten asioiden esille nousemisen, joita ei välttämättä osaisi kysyä.

5.2 Epäviralliset havainnot

Syyslukukauden 2024 kenttätutkimuksessa havainnoinnin toteuttaminen ei lopulta onnistunut siinä muodossa, joka täyttäisi varsinaisen tutkimusmenetelmän kriteerit. Syynä tähän oli aiemmin mainittu tutkimusluvan puuttuminen siinä vaiheessa, kun Välituntijameja toteutettiin kouluilla. Koska tutkimuskohteena olivat alaikäiset, valtuuksia tutkimuksen tekemiseen ei ollut ilman asianmukaisesti myönnettyä lupaa. Siitä huolimatta tutkivan kehittämistyön tekijän läsnäolo jokaisessa jamissa oli tärkeää ja mahdollisti epävirallisten havaintojen tekemisen. Epävirallisilla havainnoilla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä havaintoja, jotka on tehty olemalla läsnä Välituntijameissa ja perustuvat äänitallenteen muodossa tehtyihin muistiinpanoihin. Tallenteet nauhoitettiin jokaisen Välituntijamin jälkeen, ja tutkimusaineiston analysointia varten ne litteroitiin kirjalliseen muotoon.

5.3 Kyselyt

Tässä tutkivassa kehittämistyössä olen käyttänyt strukturoitua kyselyä, joka koostuu ennalta suunnitelluista kysymyksistä. Ne voivat olla joko avoimia tai suljettuja. Strukturoitu kysely soveltuu erityisesti määrälliseen tutkimukseen, jossa pyritään keräämään helposti analysoitavaa tietoa. (Opinkirjo 2025.) Kyselyä laadittaessa on tärkeää ensin määrittää kyselytutkimuksen tavoitteet ja mittauksen kohteet eli mitattavat havaintoyksiköt, tässä tapauksessa esimerkiksi kaikki ne koululaiset, jotka ovat Välituntijamien aikana välitunnilla. Kun havaintoyksiköt on määritetty, valitaan, kuinka monesta yksiköstä halutaan kerätä tietoa. Tätä havaintoyksiköiden joukkoa kutsutaan perusjoukoksi. On tavallista, että kaikki perusjoukkoon kuuluvat eivät vastaa kyselyyn, joten kyselytutkimuksessa keskitytään tutkimaan satunnaisesti valittua otosta. (Ojasalo ym. 2009.)

Nuorille teetetyn kyselyn vastaukset edustavat siis vain niiden mielipiteitä, jotka kyselyyn vastasivat. Tästä syystä tavoitteena oli saada mahdollisimman moni nuori vastaamaan kyselyyn. Kyselyt soveltuvat nopeaan ja tehokkaaseen tutkimusaineiston keräämiseen hyvin. Toisaalta ne eivät tarjoa kovin syvällistä tietoa, mutta yhdistettynä laadullisiin tutkimusmenetelmiin toimivat erinomaisesti juuri tässä tutkimuksessa. (Ojasalo ym. 2009.)

Tutkimusluvan viivästymisen vuoksi myös kyselytutkimuksen toteutus viivästy, ja syksyn kyselyt teetettiin nuorille vasta joulukuussa 2024. Kysymykset laadittiin senhetkisen tiedon pohjalta, hyödyntäen kentällä tehtyjä epävirallisia havaintoja, tietoperustaa ja aiempaa kokemusta Välituntijameista. Kyselyn vastausprosentti jäi kuitenkin erittäin matalaksi: vastauksia kertyi vain 38, vaikka Välituntijameihin osallistui arviolta 50–250 nuorta per tapahtuma. Koska toimintaan osallistuminen oli vapaaehtoista ja kysely tehtiin viiveellä, oli käytännössä mahdotonta varmistaa, olivatko vastaajat todella osallistuneet kyseisiin tapahtumiin. Tämän vuoksi syksyn 2024 kyselyn vastaukset päätettiin jättää pois tutkimuksesta.

Jotta kysely tavoittaisi paremmin toimintaan osallistuvat nuoret, päätettiin kenttätutkimusta jatkaa keväällä 2025. Tavoitteena oli kerätä vastauksia paikan päällä, samanaikaisesti Välituntijamien kanssa. Koska tapahtumat kestävät vain yhden välitunnin (noin 15–30 minuuttia), aineistonkeruu piti toteuttaa nopeasti ja tehokkaasti. Tämän mahdollistamiseksi koulunuorisotyöntekijät ja koordinaattorit osallistuivat vastausten keräämiseen. Aiemmillä vuosilla Välituntijameissa nuorten palaute on kerätty QR-koodin kautta avautuvilla kyselyillä, ja tämä menetelmä todettiin tehokkaaksi myös tässä tutkimuksessa. Kevään 2025 kysely oli sisällöltään laajempi kuin syksyn kysely. Kysymyksiä täsmennettiin syksyn havainnointien ja aikuishaastatteluista esiin nousseiden kehittämistarpeiden perusteella. Kysymykset jaoteltiin seuraaviin teemoihin:

- Miten nuoret osallistuivat Välituntijameihin
- Mielipiteet tapahtumasta
- Toiveet Välituntijamien jatkumisesta omalla koululla
- Kiinnostus omien jamien järjestämiseen
- Kokemukset aikuisten läsnäolosta ja määrästä jameissa
- Mitä nuoret kokevat tarvitsevansa omien jamien järjestämiseksi ja mahdollisuus antaa vapaamuotoista palautetta.

6 TULOKSET JA ANALYYSI

Tässä luvussa käydään läpi haastatteluiden, epävirallisten havaintojen ja kyselyn tulokset ja analyysi. Haastatteluiden ja havainnoinnin analyysi on liitetty yhdeksi kokonaisuudeksi, sillä epävirallinen havainnointi tuki täydellisesti haastatteluaineiston keskeisiä havaintoja, kuten osallisuuden vahvistumista ja aikuisten roolin merkitystä. Myös kaikkien aineistojen tulosten analyysit on yhdistetty yhdeksi lopetusluvuksi. Yhdistetty tarkastelu mahdollistaa aineiston ja ilmiöiden kokonaisvaltaisen tarkastelun ilman toistoa.

6.1 Haastatteluaineiston tulokset

Haastatteluaineiston analysointi tehtiin laadullisen aineiston käsittelymenetelmin. Ensimmäisessä vaiheessa litteroitiin kaikki kuusi haastattelua yleiskielisiksi teksteiksi. Suoria lainauksia varten haastattelut säilytettiin myös alkuperäisessä, puhekielisessä muodossaan. Litteroinnin yhteydessä rajattiin pois tutkimukseen liittymättömät keskustelut. Tämän jälkeen haastatteluaineisto käytiin useaan otteeseen läpi, ja aineistoon merkittiin muistiinpanoina esiin nousevat aiheet ja teemat.

Haastatteluista esiin nousseet teemat jaoteltiin seuraavasti:

- Aikuisten rooli ja yhteistyö kouluissa
- Viestintä ja toiminnan ymmärrettävyys
- Tilat, aikataulut ja tapahtumien sujuvuus
- Tanssiohjaajien rooli ja osallistamisen dynamiikka
- Nuorten innostaminen ja osallistamisen vahvistaminen

Viidennen haastattelun kohdalla saavutettiin saturaatiopiste, eli uutta tietoa ei enää merkittävästi kertynyt (Ojasalo ym. 2009). Haastatteluissa vastaajat toivat esiin useita konkreettisia kehitysehdotuksia liittyen Välituntijamit-toiminnan toteutukseen ja organisointiin. Kehityskohteet koskivat erityisesti ohjeistuksen selkeyttä, aikuisten roolia tapahtumissa sekä viestinnän ja vastuunjaon toimivuutta. Lisäksi esiin nousi seikkoja, jotka auttavat hahmottamaan nuorten innostumisen taustalla vaikuttavia tekijöitä.

Aikuisten rooli: yhteistyö, viestintä ja toiminnan ymmärrettävyys

Kaikissa haastatteluissa korostui aikuisten – erityisesti koulun nuorille entuudestaan tuttujen koulunuorisotyöntekijöiden ja opettajien – rooli Välituntijamien onnistumisessa. Kaikki

kokivat, että aikuisten aktiivinen osallistuminen, kuten tanssiin heittäytyminen tai oppilaiden kannustaminen, vaikutti suoraan nuorten osallistumishalukkuuteen. Yhtenä huomiona esiin nousi myös näkemys, että liian tiukka kuri toimii nuorten osallistumista latistavana tekijänä. Lisäksi yksi haastateltavista mainitsi, että aikuisten suhtautuminen voi vaikuttaa siihen, miten toiminta otetaan vastaan.

"Aikuisen mukanaolo parantaa kokemusta – huonoimmat kerrat ovat olleet, kun aikuisia ei ole ollut tai nuoret ovat olleet muualla."

Lisäksi esille nousi yksittäinen negatiivinen palaute toiminnan luonteesta.

"Joku on kyseenalaistanut pedagogisuutta – ehkä omasta arkuudesta käsin?"

Myös kolme haastateltavaa mainitsi epäselvyyksiä työroolien jaossa sekä puutteita viestinnässä. Selkeä työroolien jako ja ennakkoviestintä nähtiin keskeisinä parannuskohteina.

"Mun roolia ei oikein ollut selkeytetty – kukaan ei kertonut, mitä multa odotettiin itse tilanteessa. Olisi ollut kiva, jos olisi ollut selkeästi sanottu, mitä multa odotetaan. Tuntui epävarmalta, että hoidinkohan mä tämän sinne päinkään, mitä toivottiin."

Toiveina esitettiin myös visuaalisten materiaalien, kuten videoiden ja kuvien, hyödyntämistä konseptin esittelyssä. Monimuotoisen viestinnän koettiin lisäävän saavutettavuutta ja vaikuttavan siihen, ymmärretäänkö, mistä toiminnassa on kyse ja miten siihen voi ottaa osaa. Lisäksi yksi haastateltava toivoi, että Välituntijamien järjestäjät antaisivat palautetta kouluille ja koulujen aikuisille.

Tilat, aikataulu ja tapahtumien sujuvuus

Kolme haastateltavaa nosti esiin tilojen ja aikataulun merkityksen. Ulkotilat koettiin toimiviksi suurille ryhmille, kun taas sisätilat aiheuttivat ahtautta. Sopivat tilat nähtiin tärkeinä myös turvallisuuden ja tapahtuman onnistumisen kannalta. Yhtenä ehdotuksena oli, että tapahtumat sovittaisiin hyvissä ajoin, jotta toteutuksessa voidaan huomioida paitsi aikataulu, myös tilat ja sääolosuhteet. Haasteeksi mainittiin myös äänen kuuluvuus välitunneilla, joilla melu voi olla kovaa. Ratkaisuksi ehdotettiin mikrofonin käyttöä äänen kuuluvuuden parantamiseksi. Yksi haastateltava toivoi, että tanssijoille varattaisiin tilaa valmistautumiseen, kuten alkulämmittelyyn.

Tanssiohjaajien rooli ja osallistamisen dynamiikka

Haastatteluista ilmeni vastakkaisia huomioita tanssinohjaajien esiintymisen ja vuorovaikutuksen suhteen. Toisaalta ohjaajien taidokkuus ja tempot innostivat nuoria, mutta liiallisen esiintymisen ajateltiin voivan etäännyttää osallistujia. Jotta osallistumiskynnys pysyisi riittävän matalana nuorille, nähtiin tärkeänä, että tanssinohjaajat pystyvät tasapainottamaan esiintymisen ja kohtaamisen kautta tapahtuvan vuorovaikutuksen. Tätä huomiota vahvistavat myös tanssinohjaajien omat kokemukset siitä, että esiintyminen nuorille sekä nuorten osallistaminen ja osallistumiskynnyksen matalana pitäminen muodostavat haastavan yhdistelmän.

Nuorten innostuminen ja osallisuuden vahvistuminen

Kaikki haastateltavat pitivät nuorten osallistamista keskeisenä innostuksen lähteenä: nuorten mahdollisuus vaikuttaa Välituntijamien sisältöihin, tutut ja puhuttelevat tanssityylit sekä omat musiikkivalinnat nähtiin osallisuutta tukevana. Kaikki toivat esiin, että jamien säännöllinen järjestäminen lisää nuorten halua osallistua toimintaan. Lisäksi kolme haastateltavaa mainitsi sen lisäävän nuorten halua järjestää omia jameja.

On tärkeää mainita, että haastatteluista ilmeni merkittävä määrä aikuisten tekemiä havaintoja siitä, miten Välituntijamien koettiin vaikuttavan nuoriin positiivisesti.

"Tää on aivan ihana konsepti. Vaikuttavuus on tosi suuri – sen näkee lapsista ja nuorista. Haluan vaan sanoa, että hyvä!"

Haastateltavien mukaan nuoret odottivat Välituntijameja innolla. Toiminnan tutuksi tuleminen koettiin auttavan nuoria oppimaan kokemuksen kautta mistä jameissa on kyse. Ohjaajiin tutustuminen ja ohjaajien läsnäolon koettiin luovan luottamusta, minkä puolestaan nähtiin lisäävän nuorten osallistumista. Välituntijamien nähtiin lisäävän yhteisöllisyyttä ja vähentävän konflikteja koulupäivän aikana. Vuorovaikutus ja hyvä kommunikointi ohjaajien ja nuorten välillä koettiin olevan tärkeitä: nuorten huomion pitäminen yllä ja kannustava ilmapiiriin koettiin vahvistavan yhteistä tekemistä.

Jameilla koettiin olevan pitkäaikaisia vaikutuksia koulun ilmapiiriin. Tätä huomiota tuki palaute koulujen opettajilta, että nuoret olivat puhuneet kokemuksistaan vielä kuukausia Välituntijamien jälkeen. Myös puskaradio ja some mainittiin: ne nuoret, jotka innostuvat jameista, jakavat kokemuksiaan ja saavat muutkin mukaan toimintaan. Koulujen kulttuurit, ryhmäkoko ja nuorten keskinäisten dynamiikkojen koettiin vaikuttavan myös merkittävästi

jamien onnistumiseen: toisilla kouluilla on levottomampaa kuin toisilla, joka heijastuu myös Välituntijameihin. Aineistosta nousi esiin myös havainto, että suuremmat ryhmät voivat tehdä jamit eläväisemmiksi ja vaikuttaa siihen, että useampi nuori uskaltautuu heittäytyä.

Yhden haastateltavan mukaan Välituntijamit tuovat liikunnallista ja ilmaisullista vastapainoa koulupäiviin, antaen nuorille mahdollisuuden purkaa energiaa. Lisäksi haastatteluiden yhteydessä nostettiin esiin palaute koulun opettajilta, että sellaiset nuoret olivat päässeet loistamaan jameissa, jotka eivät koulussa muuten yleensä loista. Kaikkia haastateltavia yhdisti yksi selkeä yhteinen havainto: sekä nuoret, että aikuiset antoivat jameista runsaasti positiivista palautetta.

Syksyllä 2024 Välituntijamit-toiminta saavutti tavoitteensa, kun Uomarinteen koulun nuoret innostuivat järjestämään omat Välituntijamit. Haastatteluiden yhteydessä selvitettiin, mitkä tekijät olivat vaikuttaneet onnistumiseen. Tämä esimerkki havainnollistaa, millaisia asioita onnistuneen osallisuuden ja omaehtoisen järjestämisen taustalla voi olla:

Case-esimerkki Uomarinteen alakoululta

“Innostus sai alkunsa sattumasta. Oppilaat, joille jameja ei oltu järjestetty, sattuivat näkemään jamit ja innostuivat siitä. He pyysivät opettajalta samanlaisia jameja. Minulla ja opettajalla on mutkattomat välit eli, ollaan hyviä työkavereita ja kommunikaatio pelaa. Tiesin heti, ketkä vanhemmista oppilaista voisi innostua ideasta järjestää nuoremmille omat Välituntijamit ja vein viestin eteenpäin heille.

Innostuneet nuoret innostivat mukaan myös muita nuoria ja lopulta innokkaita ohjaajia olisi ollut noin 20. Disko toteutettiin neljän oppilaan kanssa yhteistyössä koulunuorisotyön ohjauksessa ja kevään päätteeksi on tulossa vielä toinenkin disko.

Nuorista lähtevä innostus, aktiivisuus ja omat ideat vaikuttivat prosessin etenemiseen niin, että kaikki tapahtui omalla painollaan, nuorista itsestään lähtevällä draivilla. Onnistuin viemään asian siis juuri oikealle kohderyhmälle. Tässä avainasemassa oli myös se, että oppilaat, jotka halusivat järjestää jameja, olivat itse osallistuneet Välituntijameihin ja tiesivät miten ne toimivat.

Vanhempien oppilaiden opettajat olivat heti mukana mahdollistamassa tapahtumalle suunnittelu-aikaa, joka tarkoitti siis aikaa pois oppitunneista. Yhteistyöhön tarvittiin mukaan myös nuorempien oppilaiden opettajat, koska jamit järjestettiin nuoremmille.

Toimivat yhteydet koulun sisällä, se että koulunuorisotyöntekijän ehdotuksia ja ideoita kuullaan ja työtä tuetaan koulussa, vaikuttivat onnistumiseen. Nämä yllä mainitut asiat eivät ole sellaisia asioita, jotka ovat tuotavissa koulun toimintakulttuuriin ulkopuolelta. Lisäksi alueella, jossa koulu sijaitsee, on kiinnostus hip hop -kulttuuria kohtaan.”

-Ronja Kaukokari, Uomarinteen koulunuorisotyöntekijä.

6.2 Epävirallisten havaintojen tulokset

Epäviralliset havainnot tehtiin jokaisesta syksyn 2024 Välituntijamista ja tallennettiin ääninauhurille jokaisen jamin jälkeen. Havainnot litteroitiin, teemoiteltiin ja kirjoitettiin tiivistelmän muotoon, esiin nousseiden keskeisten teemojen pohjalta: ympäristö, vaikutukset nuoriin ja kehitettävät asiat.

Kentällä, jamitoiminnan yhteydessä tehdyt epäviralliset havainnot vahvistavat aikuisten roolia: kouluilla, joissa aikuiset olivat läsnä rohkaisemassa nuoria tai osallistuivat itse tanssimiseen, nuorten innostus lisääntyi. Jotkut opettajat kokivat jameihin liittyvää hämmennystä, koska he eivät tienneet etukäteen, että olimme tulossa koululle. Tämä seikka korostaa viestinnän kehittämisen tarvetta. Epävirallinen havainnointi tukee myös haastatteluaineistosta esiin nousseita havaintoja: ulkona on tilaa, ja jamit toimivat hyvin. Sisätiloissa kaaosta esiintyy enemmän, sillä jameihin saattaa osallistua kerralla 50–250 nuorta. Toisaalta sisätiloissa sääolosuhteet eivät rajoita toimintaa. Lisäksi kentällä tehty epävirallinen havainnointi tuotti samankaltaisia huomioita nuorten osallisuudesta ja innostumisesta. Eräällä koululla nuoret eivät ensimmäisellä kerralla vielä uskaltaneet tanssia, mutta kysyivät, järjestetäänkö Välituntijamit uudelleen. Kun he tiesivät jamien palaavan seuraavalla viikolla, nuoret valmistelivat oman tanssiesityksen, jonka he rohkeasti esittivät seuraavissa jameissa useaan kertaan. Innostus näkyi kaikilla kouluilla nuorten kysymyksinä "Milloin tulette seuraavan kerran?" sekä siinä, että jotkut nuoret odottivat ohjaajien saapumista jo etukäteen.

Havainnoinnin perusteella ilmeni, että jään murtamiseen riitti, kun edes yksi nuori uskaltautui tanssirinkiin. Tämä madalsi osallistumiskynnystä muillekin, ja ketjureaktiona yhä useampi nuori liittyi mukaan tanssimaan. Sama ketjureaktio nousi esiin myös haastatteluaineistosta. Havainnot osoittavat, että Välituntijameissa kaikenikäiset nuoret kannustivat ja hurrasivat toisilleen. Jamit itsessään näyttäytyivät nuoria innostavana tekijänä. Kentällä tehtyjen havaintojen mukaan tanssiohjaajat painottivat aktiivisesti, että Välituntijamit oli järjestetty juuri

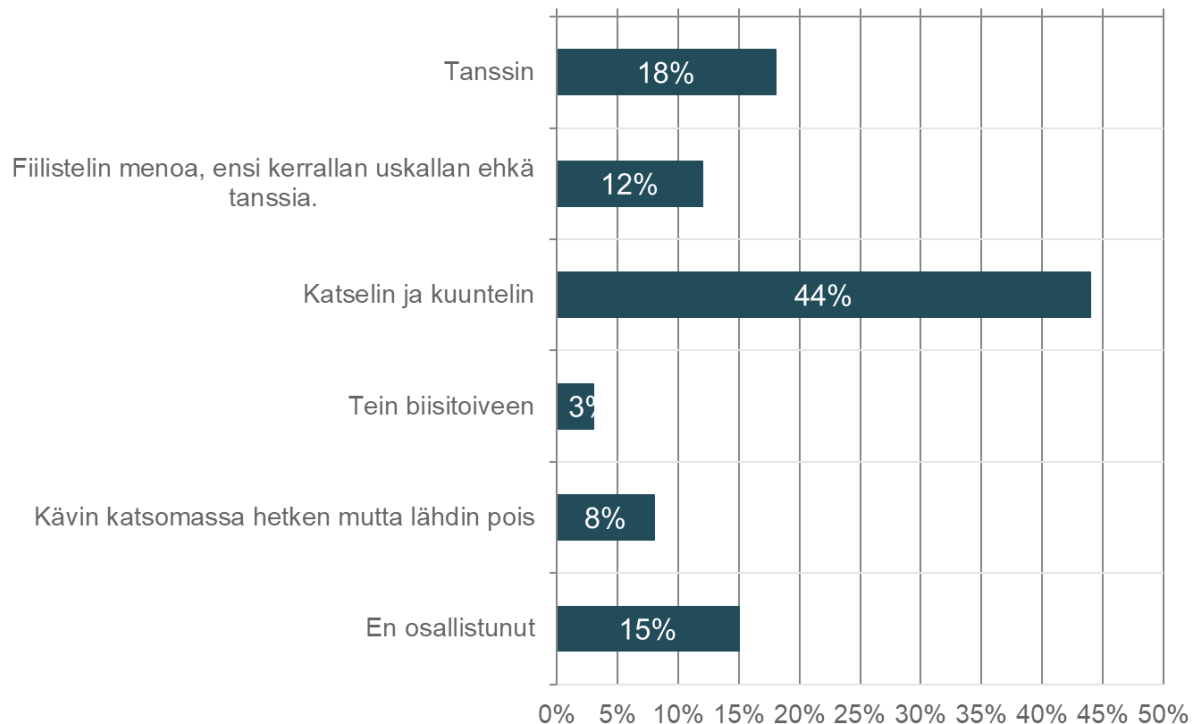
kyseisiä nuoria varten ja että he olivat koululla heitä varten. Tämä viesti madalsi selvästi osallistumiskynnystä ja rohkaisi nuoria liittymään mukaan. Alakoululaisilla osallistumiskynnys oli selvästi matalampi kuin yläkoululaisilla. Lisäksi havaintojen perusteella musiikin soittaminen sai nuoret kiinnostumaan ja tulemaan paikalle. Nuorten omat biisiehdotukset toimivat sillanrakentajina ohjaajien ja nuorten välille.

6.3 Kyselyaineiston tulokset

Välituntijamit-kyselyyn vastasi alun perin yhteensä 127 nuorta. Aineistosta rajattiin pois vastaukset, jotka oli kerätty vuoden 2024 puolella, sekä ne, joissa vastaaja oli ilmoittanut, ettei halua lähettää vastauksiaan (18 kpl) tai oli jättänyt tämän kohdan kokonaan tyhjäksi. Tämän opinnäytetyön kyselyaineiston analyysiin otettiin mukaan 98 vastausta, joiden perusteella myös johtopäätökset on laadittu.

Miten osallistuit Välituntijameihin?

Vastaajien määrä: 97

(Webropol 2025).

Tulosten perusteella suurin osa kyselyyn vastanneista nuorista osallistui Välituntijameihin jollain tavalla. Merkittävä osa, 44 % (noin 43 nuorta), valitsi sivusta seuraajan roolin ja seurasi

tapahtumaa katselemalla tai kuuntelemalla. Noin 33 % (noin 32 nuorta) osallistui aktiivisemmin esimerkiksi tanssimalla, fiilistelemällä tai tekemällä biisitoiveen. Lisäksi 12 nuorta 97 vastaajasta koki, että voisi ehkä seuraavalla kerralla uskaltautua mukaan tanssiin. Tämä viittaa siihen, että säännöllisesti järjestettävät Välituntijamit voivat madaltaa osallistumiskynnystä ajan myötä – ilmiö, joka nousi esiin myös haastatteluaineistossa.

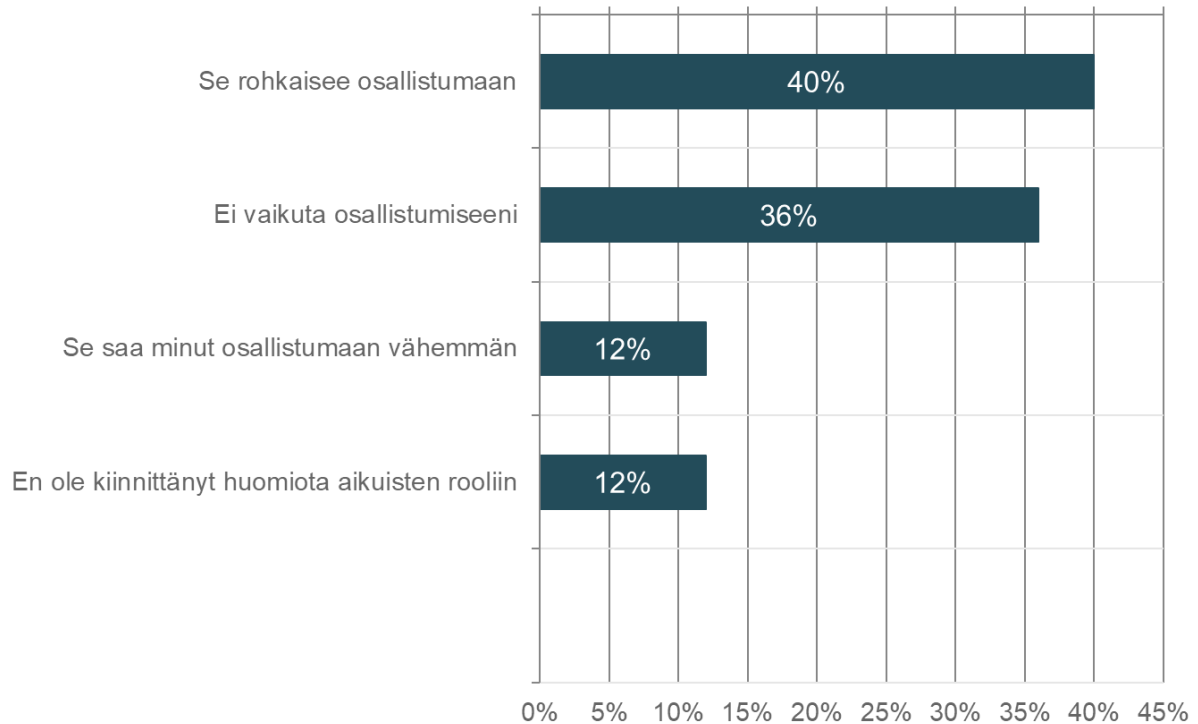
14 % vastaajista ei osallistunut Välituntijameihin lainkaan. Tämä on odotettavissa, sillä suuremmissa kouluissa kaikki oppilaat eivät välttämättä kiinnostu tällaisesta toiminnasta. Kyselyn tulokset osoittavat kuitenkin, että Välituntijameissa on saavutettu hyvä tasapaino sivusta seuraamisen ja aktiivisen osallistumisen välillä. Monipuoliset osallistumistavat ovat mahdollistaneet sen, että lähes jokaiselle löytyy sopiva tapa olla mukana, joka on linjassa Tugce ym. (2020) tutkimuksen kanssa monimuotoisuutta huomioivasta koulukulttuurista.

Kyselyyn vastanneet 98 nuorta antoivat Välituntijameille asteikolla 0–5 keskiarvoksi 4,3, mikä kertoo erittäin myönteisestä palautteesta. Lisäksi kaikki vastaajat vastasivat tähän kysymykseen, mikä osoittaa hyvää vastausaktiivisuutta. Yli 83 % vastaajista ilmoitti olevansa tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä tapahtumaan, eikä yksikään vastaaja ollut tyytymätön. Neutraalin vastauksen antaneiden oppilaiden voidaan tulkita kokeneen toiminnan joko kohtalaisen neutraalina tai sellaisena, josta ei ollut syntynyt selkeää mielipidettä.

Yli 75 % vastaajista toivoi, että Välituntijamit järjestettäisiin useammin. Myös tähän kysymykseen kaikki 98 vastaajaa antoivat vastauksen. Noin 21 % koki nykyisen tapahtumamäärän riittäväksi, ja vain 2 % ilmoitti, ettei ole kiinnostunut Välituntijameista. Tämä havainto korostuu tarkasteltaessa edellisen kysymyksen tuloksia: 15 % vastaajista kertoi, etteivät olleet osallistuneet tapahtumiin lainkaan. Tämä viittaa siihen, että myös osallistumattomien joukossa on nuoria, jotka ovat kuitenkin kiinnostuneita toiminnasta.

Miten koet aikuisten (opettajat, nuorisotyöntekijät) läsnäolon jameissa?

Vastaajien määrä: 82

(Webropol 2025).

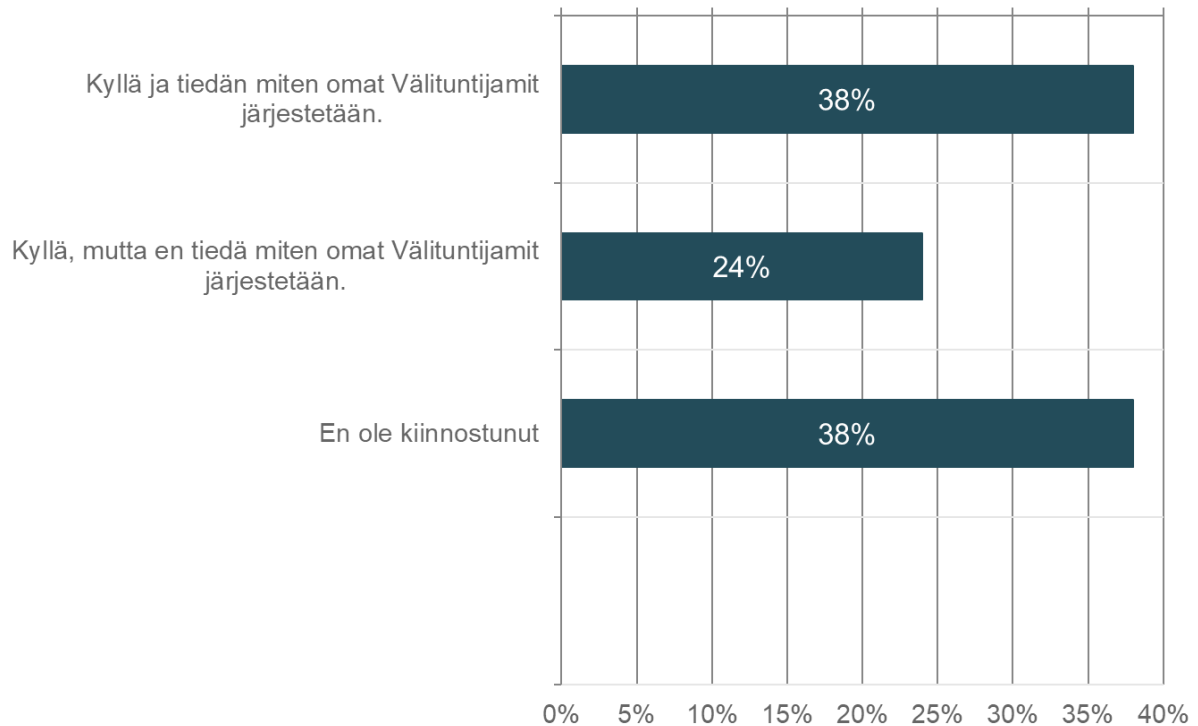
Kysymyksillä aikuisten roolista pyrittiin selvittämään, mitä mieltä nuoret ovat asiasta ja miten heidän näkemyksensä ovat linjassa haastatteluista esiin nousseiden havaintojen kanssa. Kyselyyn vastanneista nuorista 40,2 % (noin 42) koki, että aikuisten läsnäolo rohkaisee heitä osallistumaan Välituntijameihin. Samaan aikaan 36 % nuorista oli sitä mieltä, ettei aikuisten läsnäolo vaikuta osallistumiseen. 12 % nuorista kertoi, että aikuisten läsnäolo vähentää heidän osallistumishalukkuuttaan.

Näiden tulosten perusteella voidaan päätellä, että aikuisten läsnäololla on positiivisia vaikutuksia nuorten osallistumisen kokemukseen, mutta tulosten hajonnan voisi nähdä myös viittaavan siihen, että aikuisten rooli ei ole yksiselitteinen. Toisaalta, koska aihe nousi esiin myös haastatteluissa, lisää kyselyn tulokset aikuisten merkityksellisyyttä nuorten osallistamisessa.

Kysymykseen “Onko jameissa riittävästi aikuisia?” valtaosa vastaajista (78 %, noin 82 nuorta) koki, että aikuisten määrä Välituntijameissa on sopiva. Sen sijaan 15,9 % vastaajista (noin 13 nuorta) toivoi enemmän tukea ja kannustusta aikuisilta. Tämä viittaa siihen, että aikuisten läsnäolon lisäksi myös heidän toimintatavoillaan ja vuorovaikutuksellaan on merkitystä nuorten kokemukselle, joka on linjassa haastatteluaineiston kanssa.

Oletko kiinnostunut omien Välituntijamien järjestämisestä omalla koululla?

Vastaajien lukumäärä: 94

Kysymykseen omien jamien järjestämisestä vastasi 94 nuorta. Heistä 61,7 % (noin 58 nuorta) ilmoitti olevansa kiinnostunut järjestämään omia Välituntijameja. Lisäksi 38 % vastaajista koki tietävänsä, miten omat jamit järjestetään. Toisaalta 38 % (noin 36 nuorta) kertoi, ettei ole kiinnostunut omien jamien järjestämisestä. Vastaukset osoittavat, että kiinnostusta järjestämiseen on runsaasti. Toisaalta, kun vastauksia peilataan aiempiin kysymyksiin, ilmenee, että kiinnostus osallistua Välituntijameihin on suurempaa kuin halu toimia niiden järjestäjänä. Tämä on odotettavaa, sillä kaikki nuoret eivät halua ottaa aktiivista roolia tapahtuman toteuttamisessa. Avoimeen kysymykseen nuorten tarpeista omien jamien järjestämiselle kaksi vastaajaa kertoi tarvitsevänsä opettajien apua, ja yhdeksän mainitsi musiikin tai kaiuttimiin liittyviä tarpeita. Nuorten vapaamuotoiset vastaukset keskittyivät konkreettisiin asioihin, kuten äänentoistoon, hyvään musiikkiin ja aikuisten tukeen. Yksi vastaaja toivoi, että aikuisten tanssivan aktiivisemmin mukana, joka korostaa myös aikuisen merkitystä. Lisäksi esiin nousi huumorilla sävytetty toive "karkkia ja opettajia".

6.4 Aineistojen analyysit

Pääpaino tässä luvussa on case-esimerkin tarkastelussa, sillä siinä kiteytyy suurin osa tutkivan kehittämistyön aineistosta nousseet seikat. Kehittämistyön aineistojen perusteella voidaan aluksi todeta, että Välituntijamit koetaan nuorten näkökulmasta innostavina, ja monet heistä ovat valmiita osallistumaan myös niiden omaehtoiseen toteutukseen. Innostusta tukevina tekijöinä korostuivat toiminnan säännöllisyys, riittävät tekniset resurssit, kannustava ilmapiiri ja aikuisten tuki. Niin kyselyvastaukset, Uomarinteen case-esimerkki kuin haastatteluaineisto ja epävirallisen havainnointiaineiston tulokset kertovat paitsi onnistuneesta ja nuoria puhuttelevasta toiminnasta, myös siitä, miten tietoperustassa kuvatut kulttuurisen nuorisotyön ja hip hop -pedagogiikan periaatteet konkretisoituvat käytännössä. Välituntijamit-toiminta ilmentää erityisesti osallisuuden, yhteisöllisyyden ja omaehtoisuuden toteutumisen prosesseja nuorten kouluarjessa.

Case-esimerkki Uomarinteen alakoulusta havainnollistaa, miten innostus voi käynnistyä nuorten omasta aktiivisuudesta ja vertaistensa, eli toisten nuorten mukanaolosta toiminnassa. Esimerkki ilmentää osallisuuden keskeisiä ulottuvuuksia: nuorilla oli mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöihin, toimia omilla ehdoillaan ja jakaa kokemuksia muiden kanssa. Tämä vastaa myös tietoperustassa esiin tuotua Nivalan (2021) näkemystä, jonka mukaan nuorten aktiivinen toimijuus, merkityksellisiksi koetut yhdessä tekemisen muodot sekä tunne kuulumisesta ryhmään ovat osallisuuden ytimessä. Esimerkki osoittaa, miten nämä elementit voivat yhdistyä konkreettisesti toiminnassa ja vahvistaa omaehtoista osallistumista. Case-esimerkki, sekä kehittämistyön aineisto tukee täysin tutkimuksien tuloksia kulttuurisensitiivisyyden huomioivan toiminnan vaikutuksista nuorten osallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja omaan toimijuuteen (Kumpulainen ym. 2020; Tugçbe ym. 2020; Demkowicz ym. 2021). Tämä tukee myös tietoperustassa esiin tuotua Mönttisen (2011, 14) näkemystä, jonka mukaan osallisuuden toteutuminen on kulttuurisen nuorisotyön keskeinen lähtökohta.

Uomarinteen tapaus tukee myös tietoperustassa esitettyä näkemystä siitä, että hip hop -pedagogiikalla on potentiaalia vahvistaa nuorten sosiaalisia taitoja ja osallistumista niin ohjatussa toiminnassa kuin sen ulkopuolella (Laforgue-Bullido ym. 2024, 10–12). Case-esimerkissä näkyi, miten kulttuurinen samaistumispiinta voi innostaa nuoria omaaloitteisuuteen ja vuorovaikutukseen vertaistensa kanssa. Haastatteluaineiston ja epävirallisten havaintojen perusteella hip hop -pedagogiikka ilmenee menetelmänä, joka tukee nuorten

toimijuutta, ryhmäytötaitoja ja vuorovaikutussuhteita. Nämä havainnot ovat linjassa Laforgue-Bullidon ym. (2024) tutkimuksen kanssa, jossa korostetaan myös vapaa-ajan tilanteiden, kuten välituntien, merkityksellisyyttä osana nuoren kasvua.

Tietoperustassa on tuotu esiin, että nuorisokulttuurien vaikutuspiirissä tapahtuvat oppimisprosessit voivat aktivoitua nuorten omien kiinnostuksenkohteiden kautta (Nieminen 2007, 7–19), kuten hip hop -kulttuuriin kiinnittymällä. Haastatteluaineiston ja Uomarinteen esimerkin perusteella tämä näkyi käytännössä: nuorten omaehtoiset jamit syntyivät heidän omasta kiinnostuksestaan nousevana toimintana. Tapaus tukee myös Kurjen (1998, 47–48) esittämää sosiokulttuurisen innostamisen tavoitetta synnyttää toimintaa siellä, missä sitä ei ennestään ole, ja aktivoita olemassa olevia kykyjä. Uomarinteen jamit konkretisoivat, miten sosiokulttuurinen innostaminen voi toimia innostamisen prosessina ja keinona kulttuurisen nuorisotyön toteuttamiseen, josta Mönttinen (2019, 6–7) mainitsee. Nuorten innostus levisi myös muihin oppilaisiin, mikä korostaa vuorovaikutuksen merkitystä innostamisessa. Tämä ilmentää Mönttisen (2019) esiin nostamaa ajatusta vuorovaikutuksesta väylänä vapaa-ajan toiminnan rakentamiseen.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa tarkastelen opinnäytetyön tuloksia ja teen niistä johtopäätöksiä suhteessa tutkimuskysymykseen ja opinnäytetyön tavoitteisiin, kiinnittyneenä tietoperustaan.

7.1 Tuotos

Tutkimus- ja kehittämistyön tulosten valmistuttua niitä tarkasteltiin yhdessä työn tilaajan, Vantaan kulttuurisen nuoriso- ja yhteisöpalveluiden kanssa. Yhteisen tarkastelun tavoitteena oli muodostaa kokonaiskuva esiin nousseista kehittämiskohteista ja määrittellä, millaisia sisältöjä opinnäytetyön tuotoksen tulisi sisältää. Näiden johtopäätösten pohjalta koottu materiaali toimi rakenteena opinnäytetyön tuotokselle.

Tämän opinnäytetyön tuotos on Välituntijamit-opas, joka on kolmiosainen kokonaisuus ja koostuu (osa 1.) koulunuorisotyöntekijöille ja kouluille suunnatusta osuudesta, (osa 2.) Välituntijameissa työskenteleville tanssiohjaajille suunnatusta osuudesta sekä (osa 3.) Välituntijameja koordinoiville koordinaattoreille tarkoitettua osuudesta. Oppaassa konkretisoidaan miten toimintaa voi toteuttaa ja kehittää kouluympäristössä. Se pitää sisällään suosituksia muun muassa aikuisen roolista, osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukemisesta ja Välituntijamit-toiminnan rakenteiden vahvistamisesta, jotka nousivat esiin aineistosta.

Moniosaisen oppaan tärkein tavoite on kehittää toimintaa niin, että kaikilla kouluilla nuoret innostuisivat järjestämään omia Välituntijameja aikuisten tukemana. Käytännönläheisellä oppaalla lisätään moniammatillista yhteisymmärrystä hiphopista ja Välituntijamit-toiminnasta, selkeytetään viestintää sekä helpotetaan uusien työntekijöiden ja yhteistyötahojen mukaan tuleamista.

Kouluille ja nuorisotyölle tarkoitettu osuus (1.) toimii konseptin esittelynä sekä tarjoaa työkaluja jameissa työskentelylle ja omien jamien järjestämiselle. Se on visuaalinen ja helppolukuinen opas ja esittelee Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluiden, sekä SADE ry:n yhteistyössä toteuttaman Välituntijamit-konseptin. Tanssiohjaajille tarkoitettu osuus (2.) tarkastelee tanssiohjaajien roolia osana kokonaisuutta ja sen viestintää, ja koordinaattorien osuus (3.) toimii muistilistana koordinointityön tueksi.

Osa 1. “Välituntijamit-opas kouluille ja koulunuorisotyöntekijöille” esitellään:

- Mikä Välituntijamit-konsepti on ja miten se toimii.
- Toiminnan tarkoitus, tavoitteet, arvot ja luonne.
- Tapahtuman pedagoginen tausta: hiphop pedagogiikka ja kulttuuri, sekä yhteisöllinen tekeminen.
- Hiphoppiin liittyviä termejä.
- Käytännön ohjeet ja pelisäännöt jameihin osallistumiseen.
- Koulun aikuisten rooli nuorten tukemisessa.
- Esimerkki nuorten omista jameista ja kannustusta omien Välituntijamien järjestämiseen omalla koululla.
- Toimintaa järjestävät tahot ja yhteystiedot.

Osan 1. tavoitteet ovat:

- Tehdä viestintää saavutettavaksi kuvien, tekstin ja videoiden avulla.
- Havainnollistaa aikuisten työrooleja Välituntijamit-toiminnassa.
- Lisätä ymmärrystä Välituntijamit-konseptista ja hiphop-kulttuurista.
- Sitouttaa kouluja ja koulun aikuisia toimintaan.
- Tuoda yhteiset pelisäännöt tukemaan toimintaa.
- Kannustaa kouluja kehittämään omaa Välituntijamit-toimintaa.

Osa 2. “Välituntijamit-perehdytysmateriaalit tanssiohjaajille” materiaali kokoaa yhteen:

- Välituntijamien ydinsisällöt.
- Ohjaajan roolin.
- Jamien ja työn rakenteen.
- Käytännön vinkit työn tekemiseen.

Perehdytysmateriaalin tavoitteet ovat:

- Tarjota tanssiohjaajille selkeä ja helposti haltuun otettava perehdytys, joka tukee käytännön työtä.
- Selkeyttää ja yhdenmukaistaa uusien tanssiohjaajien perehdytystä.
- Varmistaa laadukas ja yhdenmukainen toiminta eri kouluympäristöissä.

Osa 3. “Välituntijamit-muistilista koordinaattorien työn tueksi” toimii apuvälineenä jamien suunnittelussa, toteutuksessa, sekä koordinoinnissa ja tukee kaikkien osapuolien yhteistyötä.

Muistilistan tavoitteena on varmistaa yhdenmukainen toteutus ja toimia muistamisen tukena. Muistilista kokoaa tiiviisti yhteen:

- Välituntijamien käytännön järjestelyihin liittyvät tehtävät.
- Vastuut ja tarkistettavat asiat sekä Vantaan kulttuurisen nuorisotyön että SADE ry:n näkökulmasta.
- Suosituksia erilaisista toteutusmuodoista, jotka auttavat muokkaamaan toimintaa kunkin koulun tarpeisiin sopivaksi.

7.2 Kehittämiskohteet tuotoksen taustalla

Välituntijamit-opas pyrkii vastaamaan tutkivan kehittämistyön aineistosta esiin nousseisiin kehittämiskohteisiin. Kehittämistyön aineiston perusteella voidaan todeta lyhyesti ja yksinkertaisesti, että lapset ja nuoret saadaan innostumaan omien jamien järjestämisestä, kun:

- Nuoret pääsevät näkemään ja kokemaan Välituntijamit.
- He saavat vaikuttaa jamien sisältöön ja musiikkiin.
- He kokevat tapahtumat myönteisinä ja turvallisina.
- Heillä on konkreettisia välineitä.
- Aikuiset tukevat Välituntijameissa ja omien jamien järjestämisessä.
- Lisäksi toiminnan säännöllisyys lisää innostumisen todennäköisyyttä merkittävästi.

Näiden asioiden toteutuminen tarkoittaa käytännössä Välituntijamit-toiminnan kehittämistä kokonaisvaltaisesti. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että ymmärrystä hip hop -kulttuurista ja Välituntijamit-konseptista sekä sitoutuneisuutta toimintaan lisätään niin jamien parissa työskentelevien aikuisten kuin nuorten keskuudessa. Tutkivan kehittämistyön tulosten perusteella ymmärryksen ja sitoutuneisuuden lisääminen käytännössä tarkoittaa alla olevan kuvan mukaisten asioiden kehittämistä: työroolien kehittämistä (tanssiohjaajat, koulunuorisotyöntekijät, koordinaattorit), viestinnän kehittämistä, jamien rakenteen ja konseptin sisällöllistä kehittämistä ja ympäristön ja aikataulun vaikutusten huomioon ottamista suunnittelussa.

TEEMA	KEHITETTÄVÄÄ
1. Aikuisten rooli	Vastuuroolien selkeyttäminen, yhteistyö, ohjeistus.

2. Viestintä	Tiedonkulku, saavutettavuus, palaute.
3. Nuorten osallistaminen	Pelissäännöt, räätälöidyt sisällöt, tanssiohjaajien ohjeistus.
4. Tapahtuman rakenne	Alkuintro, biisilistat, ”DJ:n” rooli tapahtumassa.
5. Tila- ja aikataulusuunnittelu	Tilojen valinta, ajankohta, säävaraus.

Valitsin opinnäytetyön tuotokseksi kirjallisen oppaan, koska sen avulla on mahdollista kehittää kaikkia yllä mainittuja osa-alueita ja näin vastata tilaajan tärkeimpään tarpeeseen: lisätä nuorten omaehtoista välituntitoimintaa. Lisäksi opas vastaa tarpeeseen yhtenäistää Välituntijamien kirjallista materiaalia, jonka kautta on mahdollisuus lisätä tietotaitoa hip hop -kulttuurista ja pedagogiikasta.

Välituntijamit-oppaan vahvuus piilee sen saavutettavuudessa helppolukuisuuden ja visuaalisuuden ansiosta sekä konkreettisissa esimerkeissä. Tämä tekee siitä erinomaisen työkalun niin koulun henkilökunnalle kuin nuorisotyön ja tanssin ammattilaisille sekä koordinaattoreille. Tällä tavoin opas pyrkii huomioimaan monimuotoisia tapoja omaksua uutta tietoa. Kun ohjeistukset ja viestintä ovat yhdenmukaisia, ymmärrys konseptista ja yhteisistä tavoitteista kasvaa. Näin tanssiohjaajia, koulunuorisotyöntekijöitä ja opettajia on helpompi osallistaa ja sitouttaa toimintaan, ja työ on laadukkaampaa. Opas tulee Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluiden sekä SADE ry:n käyttöön. Sitä todennäköisesti jatkokehitetään ja mahdollisesti mallinnetaan myös muussa kulttuurisessa nuorisotyössä.

Välituntijamit opas ja toiminnan suuntaviivojen teroittaminen

Välituntijamit-toimintaa on tähän asti toteutettu hyvin ketterästi ja nopealla aikataululla. Se on käytännössä tarkoittanut sitä, että samalla kun on tehty toimintaa, on opittu siitä. Moni näistä opeista on kuitenkin jäänyt dokumentoimatta. Välituntijamiehin liittyy paljon sellaista hiljaista tietoa, jota toiminnan parissa työskentelevillä ammattilaisilla itsellään on. Tämä on tarkoittanut myös sitä, että hiljaisen tiedon äärelle on vaikeaa päästä uutena työntekijänä tai toimintaa vähemmän tuntevana ensikertalaisena.

Opinnäytetyön tutkimusprosessi on avannut ovia uudelle tiedolle ja kehitysideoille. Tämän opinnäytetyön tuotos on tutkimuksessa tuotetun uuden tiedon, sekä jo aikaisemmin olemassa olevan hiljaisen tiedon fyysinen dokumentaatio. Lisäksi osana Välituntijamit-oppaan luomisprosessia laitoin merkille, ettei toiminnan arvoja ja mottoa ollut aiemmin kirkastettu tai kirjattu ylös. Oppaan rakentaminen kehitystarpeiden pohjalta auttoi näiden linjausten selkeyttämisessä.

Välituntijamien arvot ja motto kiteyttää toiminnan ydinajatuksen.

Arvot: Yhteisöllisyys, osallisuus, omaehtoisuus.

Motto: “Yhdessä, omalla tyylillä”.

Viestinnän kehittäminen

Viestinnän kehittäminen on avain yhteistyön sujuvuuteen, aikuisten osallistamiseen ja työhön perehtymiseen. Viestinnän tahmeudessa saattaa taustalla vaikuttaa myös koulujen sisäinen viestintä, joten Välituntijameista tiedottaminen tulee hoitaa mahdollisimman selkeästi ja ennakoiden. Viestinnän tulisi olla yhdenmukaista ja saavutettavaa, mihin voidaan vaikuttaa etukäteen laadituilla infoteksteillä.

Tila ja aikataulu

Tilojen valinta ja aikataulutus tulee tehdä hyvissä ajoin yhteistyössä koulun kanssa, jotta sopivat tilat voidaan varata ja sääolosuhteet huomioida. Koulujen ymmärrys jamien tarpeista vaikuttaa siihen, kuinka hyvin sopivat tilat voidaan järjestää. Ymmärryksen syntymistä on tärkeää tukea selkeällä viestinnällä.

Tapahtuman rakenne osallisuutta tukemassa

Välituntijamien alkuintron merkitys on suuri, koska siinä on potentiaalia luoda nopeammin yhteys nuoriin ja luottamuksellisen ilmapiirin synnyttämiseen. Alkuintronissa tulee selkeästi kertoa, mitä jameissa tapahtuu ja ketkä ovat mukana. Omien havaintojeni pohjalta voin todeta, että alkuintron haasteena on usein melu, sillä välituntien aikana tilat voivat olla meluisia ja nuoret ovat vapaa-ajalla, jolloin keskittyminen on heikkoa. Tämä asettaa vaatimuksia myös äänentoistollisille ratkaisuille. Näitä onkin jo huomioitu ja mikrofonit ovat olleet onnistuneesti käytössä syksyn 24 ja kevään 25 jameissa.

Nuorten osallistamisen kehittäminen

Haastatteluista nousi esiin, että Välituntijameihin osallistumisen intensiteetti vaihtelee koulukohtaisesti, ja toiminnan räätälöinti koulun tarpeiden mukaan on hyödyllistä. Tämän takia on olennaista muistaa tarjota kouluille mahdollisuuksia mukauttaa jamien toteutustapaa. Tällä tavalla tuetaan myös yhteistyön ja viestinnän kehittymistä.

Joissakin kouluissa nuoret osallistuvat Välituntijameihin hyvin innokkaasti, mikä voi johtaa tilanteisiin, joissa he työntävät toisiaan tanssirinkiin. Havaintojeni perusteella, kyse ei ole niinkään häiriökäyttäytymisestä, vaan siitä, että jamit itsessään ovat jännittävä tilanne, mutta myös kiinnostava asia. Yli-innokkuuteen voidaan vastata selkeillä pelisäännöillä, joista tiedotetaan koulua (rehtorit, opettajat ja sitä kautta oppilaat) jo ennen jameja, sekä heti jamien alussa. Myös osallistujamäärän rajaaminen on vaihtoehto, mutta toisaalta se herättää kysymyksen siitä, kuka pääsee jameihin ja kuka ei, ja onko resursseja tarjota jamit silti kaikille koululaisille. Tanssiin osallistumisen kynnyksiä voidaan madaltaa esimerkiksi yhteistanssien avulla, kuten Macarena, jotka helpottavat mukaan liittymistä. Samaan aikaan on tärkeää, että osallistuminen saa tapahtua monin tavoin: osa nuorista haluaa seurata toimintaa sivusta, ja sekin on arvokasta itsessään.

Aikuisten osallistaminen ja tanssin ohjaajan rooli

Koska Välituntijamit ovat koulun ulkopuolisen toimijan järjestämiä ja suunnattu kaikille välitunnilla oleville oppilaille, osallistujamäärää ei voida ennakoida tarkasti. Osallistujamäärät vaihtelevat huomattavasti kouluittain, mikä korostaa koulujen kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisen tärkeyttä. Koulun henkilökunta tuntee oppilaat ja koulun toimintaympäristön parhaiten, joten heidän osallistumisensa jameihin on tärkeää: on parempi varautua suureen suosioon etukäteen kuin kohdata resurssipula paikan päällä, sillä myös koulun henkilökunta saattaa yllättyä jamien suosiosta.

Lisäksi tanssiohjaajan työssä olisi tärkeää, että koulunuorisotyöntekijät tai muut koulun aikuiset tukevat nuorten kohtaamista ja rohkaisemista tanssiin. Näin vastuuta kohtaamistyöstä jaetaan tasaisemmin ja tanssijoiden aikaa säästyy nuorten innostamiseen tanssin avulla. Lisäksi nuorten musiikkitoiveiden vastaanottamiseen voisi osallistua myös koulunuorisotyöntekijöitä, jolloin tanssiohjaajille jää enemmän aikaa nuorten kohtaamiseen. Tämä lisäisi tanssiohjaajien ja koulunuorisotyöntekijöiden yhteistyötä ja tarjoaisi yhden tavan lisää koulun aikuisille olla

tukena jameissa. Nuorten näkökulmasta tällainen yhteistyö voisi vahvistaa tunnetta siitä, että koulun aikuiset ovat aidosti läsnä ja tukevat toimintaa yhdessä, eivät vain erillisinä tahoina. Yhteinen toimintamalli voisi myös lisätä luottamusta aikuisiin ja yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. On kuitenkin huomioitava, ettei koulun henkilökunnan tai nuorisotyöntekijöiden läsnäoloa voida automaattisesti olettaa ilman selkeää sopimista. Siksi yhteistyöstä on sovittava hyvissä ajoin koulun rehtorin, opettajien, nuorisotyöntekijöiden ja esihenkilöiden kanssa.

Välituntijamit-toiminta asemoituu monien kasvatus- ja nuorisotyön kenttien leikkauskohtaan ja siksi aikuisen olemisen tavoilla on ratkaiseva merkitys nuoren kokemukselle osallisuudesta ja turvallisuudesta – erityisesti niiden nuorten kohdalla, jotka vielä epäröivät osallistumista. Aikuisten työn laatua parantamalla edistetään kaikkia kehitystarpeita, joita tutkiva kehittämistyö tuotti.

Aineistosta esiin noussut huoli nuorisotyöntekijöiden ja muiden koulun aikuisten tuen puuttumisesta Välituntijamit-toiminnalle saattaa heijastaa laajempaa epävarmuutta muuttuvien toimintatapojen ja roolien suhteen. Taustalla voi olla esimerkiksi epäselvyyksiä paitsi mainitusta vastuunjaosta myös, tottumattomuutta taidepainotteisiin menetelmiin, hip hop -kulttuuriin pohjautuvaan toimintaan tai tiedon puutetta toiminnan tavoitteista, johon tutkimusaineiston tulokset viittaavat. Lisäksi kentällä huomaamani ja haastattelussa esiin tulleet, yksittäisten negatiiviset tai hämmentyneet reaktiot kouluyhteisöissä voivat johtua monista eri tekijöistä. Aikuisten hämmennys tai varautuneisuus ei välttämättä kumpua hip hop -kulttuuriin tai rap-musiikkiin liittyvistä ennakkoluuloista, vaikka tällainenkin mahdollisuus on olemassa. On myös mahdollista, että tilanteet ovat seurausta juuri koulun sisäisen viestinnän puutteista tai yksilöllisistä eroista siinä, miten äänekkyys ja poikkeava toiminta koetaan arjen keskellä. Vaikka toiminnan äänekäs ja energinen ilmaisutapa saattaa herättää kysymyksiä siitä, millainen ilmaisu koulukulttuurissa koetaan sopivaksi ja, vaikka tutkittu tieto osoittaa, että hip hoppiin kohdistuu negatiivisia asenteita, ei näitä reaktioita voida suoraan tulkita ennakkoluuloiksi ilman tarkempaa selvitystä. Toisaalta ennakkoluulojen ja asenteiden olemassaolon mahdollisuutta myös Välituntijameissa ei voi täysin sulkea pois, sillä tutkimukset, sekä oma kokemukseni hip hop -kulttuurin edustajana osoittavat niiden olemassaolon ja sen, että koulumaailmalla on vielä paljon tekemistä nuoren kulttuurisen potentiaalın tukemisessa arjen tasolla (Kumpulainen ym. 2020; Tugçße ym. 2020; Demkowicz ym. 2021).

7.3 Välituntijamit kulttuurisen nuorisotyön ja hiphop-pedagogiikan kontekstissa

Välituntijamit ovat sosiokulttuurista innostamista ja kulttuurisen nuorisotyön ytimessä, jonka kautta toiminta tukee nuoren innostuksen ja omaehtoisuuden syntymistä. Välituntijamitoiminnassa toteutuvat Mönttisen (2014, 14) ja Nivalan (2021) kuvaamat kulttuurisen nuorisotyön ja osallisuuden keskeiset periaatteet: kokemus kuulumisesta, yhteisöllisyydestä ja omasta toimijuudesta ja Välituntijamit ovat paikka vuorovaikutuksellisen yhteisöllisyyden syntymiselle. Kehittämistyön aineiston perusteella nämä arvot eivät jää ainoastaan tavoitteiksi, vaan konkretisoituvat käytännössä, Välituntijamien eri osa-alueilla.

Kehittämistyön aineiston pohjalta voidaan myös todeta, että hip hop-pedagogiikkaan nojaavat yhteisölliset, osallistavat ja omaehtoisuutta tukevat menetelmät (each one - teach one, cypher & call and response) toteuttavat tarkoitustaan Välituntijameissa. Aineisto tukee käsitystä siitä, että hip hop -pedagogiikalla edistetään kulttuurista nuorisotyötä ja Välituntijamit itsessään toimivat yhteisönä ja alustana luokka-asteet ylittävän yhteisöllisyyden tukemiselle. Aineisto puhuu myös sen puolesta, että Välituntijmeissa on paljon potentiaalia edistää kulttuurista vuoropuhelua ja nuoren yhdenvertaisuutta suhteessa toisiin nuoriin, sekä ohjaajiin ja lisätä kokemusta yhdessä kasvamisesta, josta Kurki (2007, 65) mainitsee.

Tietoperustassa esiin nostetun tutkimustiedon mukaan hip hop -kulttuurilla on potentiaalia synnyttää myönteistä muutosta nuorten arjessa ja tarjota välineitä heidän hyvinvointinsa tukemiseen (Laforgue-Bullido ym. 2024, 10–11). Välituntijamit toimivat esimerkkinä siitä, kuinka kulttuurinen nuorisotyö voi nivoutua osaksi koulun arkea ja tukea nuoren kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi, joka on lakiin kirjatun kansalaiskasvatuksen keskeisin tavoite (Finlex 2016).

Toiminta ei kuitenkaan tapahdu tyhjiössä, vaan se rakentuu aina suhteessa ympäröivään kouluarkeen ja siellä toimiviin aikuisiin. Vaikka Välituntijamit nojaa hip hop-pedagogiikan periaatteisiin ja kulttuurisen nuorisotyön arvoihin, sen toteutuminen vaatii myös kykyä kohdata vaihtelevat koulukulttuurit ja tilannesidonnaiset tarpeet, sekä nuoret yksilöinä ja yhteisön jäseninä. Koska Välituntijamit-toiminta sijoittuu kiinnostavasti useiden eri toimintakulttuurien risteyskohtaan: se liikkuu kulttuurisen nuorisotyön, koulumaailman, taide- ja kulttuurikasvatuksen sekä vapaa-ajan ja jopa, potentiaalisesti etsivän (kulttuurisen) nuorisotyön rajapinnoilla. Tämä tekee toiminnasta vaikuttavaa ja jatkuvasti muuttuvaa. Tällaisessa

muuttuvassa kentässä korostuu tarve rakenteiden ja yksilöiden joustavuudelle ja kulttuuriselle vuoropuhelulle, jota myös tietoperustassa mainitut tutkimukset nuorten osallisuudesta peräänkuuluttavat (Kumpulainen ym. 2020; Tugçße ym. 2020; Demkowicz ym. 2021).

8 POHDINNAT

Tässä luvussa pohdin työn luotettavuutta, sekä luon suuntaviivoja mahdolliselle jatkotutkimukselle. Luku tarjoaa kokonaiskuvan siitä, mitä tutkivan kehittämistyön prosessista voidaan oppia ja miten sen tuloksia voidaan hyödyntää tulevaisuudessa.

8.1 Tutkivan kehittämistyön onnistuminen ja luotettavuus

Alun perin tutkimuksen oli tarkoitus ajoittua vain syyslukukaudelle, sillä Välituntijamitoiminnalle oli rahoitusta ainoastaan syksyille 2024. Suunnitelmani oli siis toteuttaa koko opinnäytetyöprosessi kyseisen syksyn aikana. Tällöin tutkimuksen tuotos olisi valmistunut jo marraskuussa 2024. Todellisuudessa opinnäytetyön eteneminen kuitenkin hidastui, sillä kenttätutkimuksen toteuttamista vaikeutti tutkimuslupan viivästyminen. Lopulta lupa myönnettiin Vantaan kunnan toimesta marraskuussa 2024.

Koska Välituntijameissa toimitaan kunnan nuorisopalveluiden ja koulutuspalveluiden rajapinnalla ja tutkimuksen kohteena ovat alaikäiset koululaiset, oli tutkimuslupaprosessi odotettua monimutkaisempi. Ensimmäisessä vaiheessa tutkimuslupa myönnettiin Vantaan Nuorisopalveluiden toimesta. Tämän jälkeen minun tuli pyytää lupa erikseen jokaisen kohdekoulun rehtorilta. Vasta näiden vaiheiden jälkeen hakemus oli valmis jätettäväksi Vantaan kunnan arvioitavaksi, joka lopulta myönsi virallisen tutkimuslupan. Tämä työjärjestys ja henkilöt, joihin minun tuli olla yhteydessä, selvisivät vasta muutaman yrityksen ja erehdyksen kautta, mikä osaltaan hidasti prosessia.

Kysely

Kyselyyn vastasi 98 lasta ja nuorta, vaikka Välituntijameihin on todellisuudessa osallistunut noin 50–250 nuorta per tapahtuma. On tärkeää huomioida, että tämä vastausmäärä ei edusta kaikkien osallistuneiden nuorten kokemuksia ja mielipiteitä, mutta muodostaa kuitenkin riittävän edustavan otoksen johtopäätösten tekemiseksi. Lisäksi on huomionarvoista, että tutkimukseen otettiin mukaan vain ne vastaukset, jotka nuori halusi lähettää (eli edellä mainitut 98 vastausta) ja jotka oli kerätty vuoden 2025 puolella. Todellisuudessa vastauksia kertyi yhteensä 127 kappaletta (kerättyinä vuosien 2024–2025 aikana). Tämä voi tarkoittaa sitä, että aineisto painottuu positiivisiin kokemuksiin – todellinen osallistujajoukko voisi sisältää myös kriittisempiä näkemyksiä jameista.

Kaikesta huolimatta nuorten antama myönteinen palaute luo vahvan perustan Välituntijamien jatkamiselle ja kehittämiseksi kouluissa. Kenttähavaintojen perusteella aktiivisia osallistujia on todellisuudessa ollut enemmän kuin kysely antaa ymmärtää. Esimerkiksi nuorten tekemien biisitoiveiden määrä oli huomattavasti suurempi kuin kyselyssä esiin tulleet kolme mainintaa. Tämä viittaa siihen, että kysely kertoo enemmän osallistumisen tapojen moninaisuudesta ja antaa suuntaa toiminnan suosioista ja nuorten tarpeista, kuin tarkkoja osallistujamääriä.

Kaiken kaikkiaan lapsille ja nuorille suunnattu kysely tuotti runsaasti arvokasta tietoa tämän tutkimuksen kannalta. Sen avulla selvisi, millainen tarve Välituntijameille on, mitä mieltä nuoret ovat tapahtumista ja millainen kiinnostus heillä on omien jamien järjestämiseen. Lisäksi kysely toi esiin, mitä nuoret kokevat tarvitsevänsä omien jamien järjestämiseen, mikä auttaa aikuisia tukemaan heitä paremmin. Kyselyn kautta saatiin myös tärkeää palautetta siitä, miten nuoret kokevat aikuisten läsnäolon jameissa – tieto, joka auttaa aikuisia kehittämään omaa työtään. Kyselyn suuresta vastausmäärästä päätellen useampi kysymys ei haitannut vastaajia. Tämä kertoo paitsi nuorten halusta antaa palautetta, myös mahdollisesti siitä, että he saivat tukea nuorisotyöntekijöiltä ja koordinaattoreilta vastatessaan kyselyyn.

Lapsille ja nuorille suunnatussa toiminnassa merkityksellisin palaute on suoraan kohderyhmältä saatua. Siksi juuri heidän vastauksensa tarjoavat vahvan pohjan Välituntijamitoiminnan jatkokehittämiseksi. Kyselyn vahvuutta heikentää kuitenkin se, että sitä ei voitu toteuttaa kaikille syksyn 2024 jameihin osallistuneille nuorille. Näin ollen vastauksissa ei näy kaikkien tutkimuksen kohteena olleiden koulujen lasten ja nuorten näkemyksiä. On siis mahdollista, että toiminnan kehittämisen ja nuorten äänen esiin tuomisen kannalta tärkeää palautetta on jäänyt saamatta.

Haastattelut ja epäviralliset havainnot

Haastattelut onnistuivat erinomaisesti, mutta tutkimusluvan viivästyminen on saattanut vaikuttaa niiden lopputulokseen. Haastatteluiden aikaan itse toiminnan toteutuksesta oli kulunut jo useampi kuukausi, mikä on voinut johtaa siihen, että kaikki jameissa koetut asiat ja mieleen nousseet ajatukset eivät olleet enää haastateltavien tuoreessa muistissa. Lisäksi, mikäli toteuttaisin haastattelut uudelleen nyt, tiivistäisin kysymyksiä. Haastatteluaineiston perusteella osa kysymyksistä tuotti samankaltaista tietoa eri sanankääntein, mikä on voinut vaikuttaa siihen, että jotakin merkityksellistä on mahdollisesti jäänyt tutkimuksen ulkopuolelle.

Havainnointitapa osoittautui sopivaksi tutkimuskontekstiin, mutta tutkimusmenetelmälle ominainen järjestelmällisyys olisi tukenut aineiston analyysiä paremmin.

Oma roolini tutkijana

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on huomioitava muutamia keskeisiä seikkoja. Ensinnäkin epäviralliset havaintoni tutkimuksen tukena eivät välttämättä ole täysin objektiivisia. Havaintojen tekemisessä ei käytetty tutkimusmenetelmän edellyttämiä systemaattisia työkaluja, kuten havaintomatriisia. Ne perustuvat henkilökohtaisiin huomioihini, jotka tallensin äänitallenteille heti Välituntijamin jälkeen. Äänitallenteet auttoivat kuitenkin palauttamaan tapahtumat mieleen mahdollisimman tarkasti ja ehkäisivät muistojen vääristymistä. Lisäksi Välituntijameissa haasteena tutkijan roolilleni oli hetkittäinen, aktiivisen osallistujan asema (1–2 jamissa). Kun ohjaajat tarvitsivat hetkellistä apua tilanteen hallinnassa, kuten nuorten ohjaamisessa ulkotiloihin käytäviltä, toimin apuna johtuen lisäkäsien puutteesta. Pyrin kuitenkin vaikuttamaan toimintaan mahdollisimman vähän ja seuraamaan tilanteita sivusta, myötäillen luonnollista kulkua. Välituntijamien lyhyen keston ja nopeatempoisen luonteen vuoksi on myös mahdollista, että olen saattanut jättää jotakin merkityksellistä huomiotta.

Olen tietoinen siitä, että oma ammattini ja harrastuneisuuteni hip hop -kulttuurissa vaikuttavat asemaani tutkijana. Syvä asiantuntemukseni ja kokemukseni tukivat aineiston ymmärtämistä ja analysointia, mutta samalla ne saattoivat lisätä tiedostamattomia ennakkokäsityksiä. Tämän vuoksi pyrin analyysivaiheessa reflektiivisyyteen, keräsin monipuolista aineistoa ja hyödynsin ulkopuolista palautetta tutkimusprosessin aikana. Näillä keinoilla tavoittelin aineiston mahdollisimman luotettavaa ja objektiivista käsittelyä. Toisaalta, koska eri menetelmin saadut tutkimustulokset ovat hyvin yhdenmukaisia keskenään, puhuu se tulosten luotettavuuden ja tietyin reunaehdoin myös yleistettävyyden puolesta. On kuitenkin muistettava, että lasten ja nuorten mielenkiinnon kohteet muodostavat jatkuvasti kehittyvän ja muuttuvan kokonaisuuden, johon vaikuttavat myös vallalla olevat trendit ja yksilölliset elämänvaiheet. Tästä syystä tarve tällaiselle toiminnalle sekä sen kehittämiseksi on aina arvioitava uudelleen toiminnan järjestämisen yhteydessä.

Työn kirjoitusprosessin tukena käytin OpenAI:n ChatGPT-kielimallia muun muassa kielenhuollossa, tekstin sujuvoittamisessa sekä uuden lähdekirjallisuuden löytämisessä. Lopullinen sisältö, ajatukset, lähdevalinnat ja tieteellinen vastuu on minulla.

8.2 Jatkokehittäminen

Ensimmäisenä jatkokehityksen tarpeena on kehittää Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluiden ja SADE ry:n kykyä vastata lasten ja nuorten tarpeeseen saada lisää Välituntijamit-toimintaa omalle koululle. Tämä käytännössä tarkoittaa rahoituksen löytämistä ja vakiinnuttamista toiminnalle. Tällä voitaisiin osaltaan ennaltaehkäistä jo olemassa olevaa eriarvoistumisen kehitystä (Kulttuurihyvinvointipooli 2024; Nuorisoseurat 2024; Allianssi 2024) ja vastata tarpeeseen tavoittaa syrjään jääviä nuoria ja vähentää rakenteellista eriarvoisuutta (Kumpulainen & Husu 2020). Lasten ja nuorten innostus omien jamien järjestämiseen nostaa esille kysymyksen: miten koulujen aikuiset, koulunuorisotyö ja Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalvelut voivat parhaiten vastata tähän innostukseen?

Jatkokehityksessä Välituntijamit-toiminta voisi laajentua osaksi perusopetuksen kulttuuriksvatussuunnitelmaa. Opas voisi jatkokehittyä kansalliseksi strategiaksi, jossa huomioidaan kaikkien Suomen peruskoulujen välituntitoiminta kulttuurin, taiteen ja liikunnan yhdistävästä näkökulmasta. Lisäksi tämän opinnäytetyön nykyistä tavoitetta tiedon ja ymmärryksen lisäämisestä tukisi jatkotutkimus, jossa tarkasteltaisiin, millaisia asenteita hip hop -kulttuuriin liittyy koulukontekstissa ja miten ne mahdollisesti vaikuttavat Välituntijamit-toiminnan tulkintaa tai millaiset muut seikat voivat vaikuttaa vastaanottoon. Tämä voisi toimia jatkotutkimuksena esimerkiksi Kumpulaisen ja Husun (2020) tutkimuksille liittyen kysymyksiin nuorten osallistamisesta kulttuurin- ja vapaa-ajan kentällä tai Demkowicz ym. (2021) tutkimukselle koulupohjaisesta hyvinvoinnista.

Lisäksi:

- Välituntijamit-opas voisi laajentua myös nuorten omaan versioon jameista ja tanssiohjaajat voisivat tulla vierailemaan lasten ja nuorten omiin jameihin.
- Koulujen välistä toimintaa voisi järjestää: luokat voisivat vieraila toisten luokkien järjestämissä jameissa.
- Jamit voisi toimia myös siltana nuorille järjestää samankaltaista toimintaa nuoriso- ja kulttuuritiloilla esimerkiksi disco-iltoina.

Paras tapa jatkokehittää Välituntijamit toimintaa ja sitä kautta myös Välituntijamit-opasta, on hyödyntää opasta työn tukena ja järjestää toimintaa säännöllisesti. Palautetta itse oppaan sisällöstä voisi pyytää aikuisilta, joille opas on suunnattu, eli koulunuorisotyöntekijöiltä, koulujen opettajilta, Välituntijamit-koordinaattoreilta ja tanssiohjaajilta. Aikuisten antaman

palautteen perusteella toiminnalla on jo nyt ollut havaittavissa pitkäaikaisia vaikutuksia kohderyhmään, sekä paljon muita positiivisia vaikutuksia. Jatkotutkimusta Välituntijamit-aiheesta voisi tehdä esimerkiksi toiminnan pitkäaikaisista vaikutuksista lapsiin, nuoriin ja kouluyhteisöön, sekä heidän elämäänsä koulun ulkopuolella.

Välituntijamit-opasta on päästy jo kokeilemaan kevään 2025 jameissa ja se on todettu toimivaksi:

“Hei, mun mielestä nää kaikki osiot on kyllä selkeitä ja pitää sisällään kaiken yksityiskohtia myöten. Muistilista ei oo ollut vielä käytössä mutta on tarpeellinen kun nytkin unohdin laittaa mainosjulisteen havikselle 😊

Kouluille ja nuorisotyöntekijöille mun mielestä kaikki oleellinen myös kerrottu ja se PDF-mainos/info jonka teit, on mennyt kouluille ja sitä on ollut nuorisotyöntekijöiden helppo jakaa eteenpäin opettajille ja muulle henkilökunnalle. Helpottaa siis huomattavasti tiedonkulkua ja selkeyttää toiminnan ydintä.”

– Piia Varpiola, Kulttuurisen nuorisotyön koordinaattori

9. LÄHTEET

Tugce, Aral, Schachner, Maja K. Juang, Linda, Schwarzenhal, Miriam 2020. Cultural diversity approaches in schools and adolescents' intergroup attitudes: The role of perceived norms. *British Journal of Educational Psychology* 91. Viitattu 19.5.2025. <https://bpspsychub.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/bjep.12458>

Adjapong, Edmund S. & Emdin, Christopher 2015. Teachers College, Columbia University. *Rethink Pedagogy in Urban Spaces: Implementing Hip-hop Pedagogy in the Urban Science Classroom.*

African American Registry 2025. Black History and Dance in America, a story. Viitattu 7.3.2025 <https://aaregistry.org/story/african-american-dance-a-brief-history/>

Chalfant, Henry 2006. From Mambo To Hip-hop: A South Bronx Tale. Joe Vores. YouTube 2013. Viitattu 25.2.2025. <https://www.youtube.com/watch?v=qpGYD11-scw&t=1562s>

Camps Breakerz 2024. Viitattu 5.3.2025. <https://www.instagram.com/campsbreakerz/>

Council on Foreign Relations 2025. Hip-hop Diplomacy. Viitattu 5.3.2025. <https://www.cfr.org/podcasts/hip-hop-diplomacy>

Demkowicz, Ola, Pert, Kristy, Bond, Caroline, Ashworth, Emma, Hennessey, Alexandra, Bray, Lucy 2021. "We want it to be a culture": children and young people's perceptions of school-based mental health and wellbeing interventions. *British Journal of Educational Psychology* 2022. Viitattu 19.5.2025. <https://bmcpublikealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-023-15836-z>

Epressi 2024. Nuorisotyöstä leikkaaminen lisäisi syrjäytymistä ja jopa itsetuhoisuutta – 32 prosenttia nuorista ei enää tietäisi, keneltä pyytää apua. Viitattu 10.3.2024. <https://www.epressi.com/tiedotteet/lapset-ja-nuoret/nuorisotyosta-leikkaaminen-lisaisi-syrjaytymista-ja-jopa-itsetuhoisuutta-32-prosenttia-nuorista-ei-ena-tietaisi-kenelta-pyytaa-apua.html>

Finlex 2016. Nuorisolaki. Viitattu 19.2.2025. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=nuorisoty%C3%B6#L3P8>

Frost, Friederike 2024. It's how you flip it. Multiply Perspectives on Hip-hop and Music Education. Transcript. Popular music.

Fricke, Jim & Ahearn, Charlie & George, Nelson 2002. Oral History of Hip-Hop's First Decade. Yes yes y'all. Da Capo Press 2002.

Helsingin Kaupunki 2025a. Keskeisiä käsitteitä. Viitattu 19.2.2025.
<https://www.kultus.fi/fi/cms-page/kulttuurikasvatus/kulttuurikasvatuksen-kasitteita>

Helsingin Kaupunki 2025b. Nuorisokulttuurit Helsingissä. Viitattu 19.2.2025.
<https://historia.hel.fi/fi/ilmiot/kaupunkikulttuurin-monet-muodot/nuorisokulttuurit-helsingissa>

Hazzard-Donald, Katrina 2004, 505-511. Dance in Hip-hop culture. That's the joint! The hip hop studies reader. Murray Forman & Mark Anthony Neal. Routledge 2004.
<https://www.ontopoftheworld25.com/uploads/b/d59855e0-c70e-11ef-a1d3-ab2ddd2a5ace/e1af1ab0-c713-11ef-aaad-4dcd697e74f0.pdf#page=522>

Hazzard-Donald, Katrina 2011. Hoodoo Religion and American Dance. Traditions: Rethinking the Ring Shout. The Journal of Pan African Studies, vol.4, no.6, September 2011. Viitattu 8.3.2025. <https://www.jpanafrican.org/docs/vol4no6/4.6-11HoodooReligion.pdf>

Ilmola-Sheppard, Leena, Rautiainen, Pauli, Westerlund, Heidi, Lehikoinen, Kai, Karttunen, Sari, Juntunen, Marja-Leena & Anttila, Anttila 2021. ArtsEqual: Tasa-arvo taiteen ja taidekasvatuksen palveluiden suuntana. Viitattu 10.3.2025.
https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7424/Arts_equal_tasa-arvo_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kumpulainen, Kaisa, Husu, Hanna-Maria, 2020. Nuorten yhteiskunnallinen osallistaminen kulttuurin- ja vapaa-ajan kentällä. Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja 2022. Viitattu 19.5.2025. <https://journal.fi/kultpol/article/view/99443>

Kulttuurihyvinvointipooli 2024. Kulttuurialan ja järjestöjen leikkaukset: hyvinvoinnin tuho vai vaikuttava säästötoimi? Viitattu 10.3.2025.
<https://www.kulttuurihyvinvointipooli.fi/kulttuurialan-ja-jarjestojen-leikkaukset-hyvinvoinnin-tuho-vai-vaikuttava-saastotoimi/>

Kuntaliitto 2025. Kuntien Kulttuuripalvelut. Viitattu 19.2.2025.
<https://www.kuntaliitto.fi/kuntien-kulttuuripalvelut>

Koulukino 2025. Nuoruus ja nuorisokulttuuri. Viitattu 15.2.2025.
<https://www.koulukino.fi/oppimateriaalit/youth-in-revolt/nuoruus-ja-nuorisokulttuuri/>

Kananoja, Kalle 2011. Hylätyt, vainotut ja orjuutetut. Afrikasta Amerikkaan vietyjen orjien lukumäärästä ja kolmiokaupan myytistä. Historiallinen Aikakakusikirja. 455–456. Viitattu 20.2.2025.

Kurki, Leena 1998. Sosiokulttuurinen innostaminen 2000-luvun Suomessa.

KRS One, 2015. 40 years of Hip Hop Documentary By KRS-One (Full Movie). Diallo Straight Talk. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=gYEGYnGVOWo>

Kurki, Leena 2007. Undomsfostrans teori - utgångspunkter och inlägg. nätverket för ungdomsforskningnätpublikation. Viitattu 4.3.2025.
<https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/view/354/284/859-1>

Katz, Mark 2019. Hip-hop World Diplomacy with Mark Katz. How Hip-hop can save America. 16:00-22:00. Viitattu 5.3.2025.
<https://open.spotify.com/episode/4BdQ6IOAqBtlqIQPBcwsHH?si=fdc4cc3cc84f487d>

Laforgue-Bullido, Noemi, Abril-Hervás, David, Malik-Liévano, Beatriz 2024. Hip-hop and education: A literature review of experiences.

Mäenpää, Panu 2014. Kulttuurisella nuorisotyöllä aktiiviseksi kansalaiseksi. Turun Sanomat. Viitattu 18.2.2025. <https://www.ts.fi/lukijoilta/683619>

Mönttinen, Pekka 2011. Kulttuurinen osallisuus nuorisotyössä. Viitattu 15.2.2025.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/30818/Pekka_Monttinen%20.pdf?sequ

Nivala, Elina 2007. Undomsfostrans teori - utgångspunkter och inlägg. nätverket för ungdomsforskningnätpublikation. Viitattu 4.3.2025.
<https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/view/354/284/859-1>

Nuori Kulttuuri 2025. Kulttuurinen nuorisotyö. Viitattu 18.2.2025.
<https://nuorikulttuuri.fi/kulttuurinen-nuorisotyö/>

Nuorisoseurat 2024. Hallituksen leikkaukset uhkaavat nuorisoseuratoimintaa ja nuorten hyvinvointia. Viitattu 10.3.2025. <https://nuorisoseurat.fi/hallituksen-leikkaukset-uhkaavat-nuorisoseuratoimintaa-ja-nuorten-hyvinvointia/>

- Nieminen, Juha. 2007, 7–19. Nätverket för ungdomsforskning. 2010. Viitattu 18.2.2025. <https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/view/354/284/859-1>
- Nivala, Elina 2021. Osallisuus sosiaalipedagogisin silmin. Kansalaisfoorumi. Viitattu 11.10.2024. <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/osallisuus-sosiaalipedagogisin-silmin/>
- Opinkirjo 2025. Aineiston kerääminen ja tutkimusmenetelmät. Viitattu 19.5.2025. <https://opinkirjo.fi/tutkimuksen-perusteet/aineiston-kerääminen-ja-tutkimusmenetelmat/>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2025. Kuntien kulttuuritoiminta. Viitattu 19.2.2025. <https://okm.fi/kuntien-kulttuuritoiminta>
- Opetushallitus 2025. Tekstiilikulttuurit ja minä. Viitattu 15.2.2025. <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tekstiilikulttuurit-ja-mina/2-alakulttuurit/vaatteet-mun-aatteet>
- Peda 2025. Kulttuurikasvatus. Viitattu 19.2.2025. <https://peda.net/uurainen/koulukeskus/opetussuunnitelma/uurainen2/kulttuurikuukka/kk2/kulttuurikasvatus>
- Poikola, Janne 2017. Nuorisokulttuurista yhdenikäisyyden kulttuuriin. YLE Areena. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-4301138>
- Rose, Tricia 1994. Black Noise. Rap Music and Black Culture in Contemporary America. Wesleyan University Press. Viitattu 7.3.2025. <https://archive.org/details/black-noise-rap-music-and-black-culture-in-contemporary-america/mode/2up?view=theater>
- Ryna, Christine, Brandt, Mark, Viki, G. Tendayi 2009. Blame it on Hip-hop: Anti-Rap Attitudes as a Proxy for Prejudice.
- SADE ry 2025. Etusivu. Viitattu 19.5.2025. <https://www.sadefinland.com/>
- Springer Nature Link 2025. Sociocultural. Viitattu 17.2.2025. https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-3-030-39903-0_1511
- Schneider, Ella 2022. Framing the Black Atlantic: Slave Music to Modern Rap. Viitattu 20.2.2025. <https://openjournals.uwaterloo.ca/index.php/sankofa/article/view/4877/5547>
- Sykäri, Venla, Rantakallio, Inka, Westinen, Elina & Cvetanović, Dragana 2019. Hiphop Suomessa. Puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä.

Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.

<https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/view/255/194/778-1>

Vantaan Kaupunki 2024a. Kulttuurinen nuorisotyö. Viitattu 12.09.2024.

<https://www.vantaa.fi/fi/palveluhakemisto/palvelu/kulttuurinen-nuorisotyö>

Vantaan kaupunki 2024b. Nuorisopalvelut. 12.09.2024. <https://www.vantaa.fi/fi/vapaa-aika-ja-hyvinvointi/nuorisopalvelut>

Valtiovarainministeriö 2025. Kuntien tehtävät ja toiminta. Viitattu 19.2.2025

<https://vm.fi/kuntien-tehtavat-ja-toiminta>

Vantaan Kaupunki 2025. Kulttuurikasvatus kouluihin ja varhaiskasvatukseen. Viitattu

19.2.2025 <https://www.vantaa.fi/fi/palveluhakemisto/palvelu/kulttuurikasvatus-kouluille-ja-varhaiskasvatukseen#tab-introduction>

Vantaan Kaupunki 2024c. Art Space Vantaa - Kevätraportti 2024.

Williams, Quentin, Naveel Singh, Jaspal 2023. Global Hiphopography. Palgrave Macmillan.

12on12vinyl 2024. Hip hop is defined by four elements. Instagram. Viitattu 25.2.2025

https://www.instagram.com/reel/C_v_KD8gm0e/?igsh=MXU1c3FmdGdnZW5qYQ%3D%3D

[D](#)

LIITTEET

- Liite 1. Välituntijamit-opas

OPAS VÄLITUNTIJAMIEN JÄRJESTÄMISEEN

OSA 1. OPAS KOULUILLE JA NUORISOTYÖNTEKIJÖILLE

Välituntijamit - yhdessä, omalla tyyllillä!

Välituntijamit ovat lyhyet tanssijamit koulupäivän sisällä, välitunnin aikana. Yksi jami kestää noin 15–30 minuuttia, riippuen välitunnin pituudesta. Jamit voidaan pitää eri paikoissa koulua kuten koulun käytävällä, koulun pihalla tai muussa koulun suosittelemassa tilassa, kuten liikuntasalissa. Saavutettavuuden näkökulmasta koulun piha tai käytävätila on paras paikka jameille.

Kun nuoret vapautetaan välitunnille, ovat tanssijat jo valmiina odottamassa ja musiikki soi. Tanssiohjaajat kutsuvat nuoria kerääntymään ympärilleen ympyrän muotoon. Kun paikalla on sopivasti porukkaa, tanssijat esittelevät itsensä, kertovat miksi he ovat siellä ja mistä Välituntijamiessa on kyse. Usein voi vaatia muutamat säännölliset jamit samalla koululla, että toiminta ja ohjaajat tulevat tutuksi ja yhä useampi nuori uskaltaa liittyä tanssiin mukaan. Luottamus prosessiin on siis kaikki kaikessa.

Välituntijamien tarkoitus on innostaa ja kannustaa nuoria tanssimaan, liikkumaan ja pitämään hauskaa välitunnilla. Välituntijamit tuovat eri ikäisiä nuoria yhteen luokka-asteiden yli ja toimivat

alustana itseilmaisulle. Tavoitteena on innostaa nuoria järjestämään omia Välituntijameja omalla koululla.

Välituntijamit -toiminnan arvoja ovat osallisuus, yhteisöllisyys ja omaehtoisuus.

Termit tutuiksi

Tanssijamit: Tanssibileet, joissa saa vapaasti tanssia yhdessä tai erikseen.

Tanssirinki eli cypher: Nuorten muodostama ympyrä, jonka keskellä saa tanssia yhdessä tai erikseen.

Hip hop -kulttuuri: 70-luvulla syntynyt, afroamerikkalaisten ja latinalaisamerikkalaisten nuorten kulttuuri. Hip hopin neljä elementtiä ovat DJ:ing, rap, MCing ja hip hop -tanssilajit. Välituntijamit ovat hip hop -kulttuuriin ja hip hop pedagogisiin metodeihin perustuvat tanssijamit.

Miten voin valmistella nuoret Välituntijameihin?

Kerro mitä on tulossa, miten nuoret voivat osallistua Välituntijameihin ja mitkä ovat jamien pelisäännöt.

Odotettavissa on tanssijamit / bileet, jossa nuoret pääsevät näkemään ammattilaisten katutanssijoiden esiintymisen, tanssimaan yhdessä ja fiilistelemään hyvää musaa.

Nuoret voivat osallistua jameihin katsomalla, kannustamalla muita, tanssimalla tanssiringissä, opettelemalla ohjaajien näyttämiä tanssiliikkeitä tai näyttämällä ohjaajille omia tanssiliikkeitä. Lisäksi jamiessa soitetaan nuorten toivebiisejä sen verran, kun ehditään.

Välituntijamien pelisäännöt:

1. Kannustetaan kaikkia.
2. Annetaan kaverille tilaa (ei tönimistä!)
3. Ollaan kaikkien kavereita.
4. Pidetään hauskaa.

Osallistuminen jameihin ja tanssimiseen on aina vapaaehtoista.

Kertomuksen tukena, nuorille voi näyttää nämä videot:

[Välituntijamit -video](#)

[Esimerkki katutanssijameista -video](#)

Näin koulun aikuiset voivat osallistua Välituntijameihin

Toivomme, että Välituntijamiessa olisi paikalla nuorille tuttuja aikuisia, opettajia ja koulunuorisotyöntekijöitä. Aikuisten tehtävänä on auttaa järjestyksen ylläpitämisessä, sekä nuorten rohkaisemisessa tanssimiseen.

Mikäli koulun aikuisten tanssijalkaa vipattaa, olette erittäin lämpimästi tervetulleita bailaamaan kanssamme. Olemme huomanneet, että nuorille tuttujen aikuisten heittäytyminen madaltaa kynnystä myös nuorille <3

Entä Välituntijamien jälkeen?

Kannustamme kaikkia kouluja tukemaan innokkaita nuoria omien Välituntijamien järjestämisessä. Esimerkkinä Uomarinteen koulu, jossa 5-luokkalaiset nuoret innostuivat koulunuorisotyön ja opettajien tukemana järjestämään omat Välituntijamit koulun 2-luokkalaisille. Raameina jameille toimivat Välituntijamit, joita olimme järjestäneet koululla. Tämän lisäksi nuoret ideoivat omia ohjelmanumeroita jameihin, kuten tanssibattlen ja open mic -räppi hetken.

Tärkeimmät Välituntijamien elementit ovat tanssilattia, sekä boombox josta voi soittaa musiikkia. Sillä pääse jo pitkälle!

Järjestäjätahot

SADE ry: Hip hop kulttuurin kautta tehtävään, kulttuuriseen nuorisotyöhön erikoistunut, voittoa tavoittelematon yhdistys.

Vantaan nuorisopalvelut - kulttuurinen nuorisotyö: Nuorisopalveluiden osa, joka toteuttaa kulttuurista nuorisotyötä Kulttuuritehdas Vernissassa ja ympäri Vantaata alueellisesti.

Yhteyshenkilöt

Piia Varpiola, Kulttuurisen nuorisotyön koordinaattori

piia.varpiola@vantaa.fi

Ramona Panula, SADE ry

ramona.panula@sadefinland.com

OSA 2. TANSSIOHJAAJIEN PEREHDYTTÄMINEN

LYHYT KUVAUS VÄLITUNTIJAMEISTA

Välituntijamit ovat lyhyet tanssijamit koulupäivän sisällä, välitunnin aikana. Yksi jami kestää noin 15–30 minuuttia, riippuen välitunnin pituudesta. Jamit voidaan pitää eri paikoissa koulua kuten koulun käytävällä, koulun pihalla tai muussa koulun suosittelussa tilassa, kuten liikuntasalissa.

Kun nuoret vapautetaan välitunnille, ovat tanssijat jo valmiina odottamassa ja musiikki soi. Tanssiohjaajat kutsuvat nuoria kerääntymään ympärilleen ympyrän muotoon. Kun paikalla on sopivasti porukkaa, tanssijat esittelevät itsensä, kertovat miksi he ovat siellä ja mistä Välituntijamiessa on kyse. Yleensä hyvä tapa saada nuorten huomio ja saada heidät kerääntymään ympärille on tanssimalla, eli heittämällä settiä vuorotellen tanssiohjaajien kesken. Hyvin samalla tavalla kuin olisi streetshow.

Yleensä jamit etenevät hyvin organisesti ja tanssijat johtavat jameja tilanteeseen parhaiten sopivalla tavalla, omalla persoonallisella otteellaan 😊

TANSSIOHJAAJAN TYÖROOLI PÄHKINÄNKUORESSA

1. Nuorten kohtaaminen, sekä innostaminen ja rohkaiseminen tanssimiseen.
2. Setin heittäminen ringissä ja nuorten tanssittaminen.
3. **Tärkeää:** Olla läsnä oleva, helposti lähestyttävä aikuinen, joka on kiinnostunut nuorista <3

JAMIEN RUNKO

1. **Kiinnitä nuorten huomio** tanssimalla ja soittamalla musiikkia.
2. **Alkuintro:** ohjaajien lyhyt esittäytyminen, mitä ollaan tulossa tekemään, miten nuoret voivat ottaa osaa ja pelisäännöt.
3. **Biisitoiveet:** Sopivassa hetkessä biisitoiveiden kerääminen (nuorisotyöntekijä / koordinaattori auttaa).

4. **Jamien lopussa:** Milloin tullaan seuraavan kerran.

ESIMERKKI

“Tervetuloa Välituntijameihin. Mä oon [XX] ja tässä on [YY] . Me ollaan ammattilasi katutanssijoita.

Me ollaan tultu tänne teitä varten ja tää tanssirinki on teille. Välituntijameissa kuka tahansa saa tulla tänne ringiin tanssimaan yksin tai yhdessä kaverin kanssa. Me voidaan myös opettaa teille tanssiliikkeitä ja te voitte opettaa meillä teidän tanssiliikkeitä.”

“Käydään viel nopeesti yhteiset pelisäännöt läpi: Kaikkia kannustetaan ja kaveriin ei saa koskea. Mitkä oli yhteiset pelisäännöt?”

“Hei, nyt yksi kerrallaan voi käydä ehdottamassa [XX] henkilölle omia biisejä.”

“Kiitos kaikille, olitte tosi rohkeita ja kannustavia! Me tullaan seuraavan kerran [XXX]. Nähdään silloin. Mukavaa koulupäivää!”

HUOMIOITA VÄLITUNTIJAMIEN OHJAAJAN TYÖN TUEKSI

- Keskimäärin nuorilla menee noin **7–10 minuuttia**, että uskaltavat tulla ringiin tanssimaan. Maltti on valttia!
- **Nuorten omat biisitoiveet** usein aktivoivat ja innostavat nuoria tanssimaan ringissä.
- **Helpot**, seuraa perässä tanssit ja nuorten tunnistamat tanssit, esim. **Tiktok-tanssit tai macarena**, joskus toimivat jäänmurtajana.
- **Lyhyet tanssisoolot, nopeilla vaihdoilla** ringissä ohjaajien kesken pitää nuorten mielenkiintoa yllä. Eli toisin sanoen, ei kannata tanssia 1 minuuttia per henkilö.
- Usein **vaatii muutamat jamit samalla koululla**, että nuoret uskaltavat mennä ringiin tanssimaan. Välituntijameista oppii tekemällä ja jokainen koulu on erilainen.
- Joskus voi olla vaikeaa saada nuoret osallistumaan ja joskus se on helppoa. Joskus aikaa menee **nuorten yli-innokkuuden hallitsemiseen**.
- Välituntijamit ovat nuorille ja jopa koulun aikuisille usein **jännittävä ja uusi tilanne**. Tanssiohjaajan tehtävä on omalla olemuksellaan pyrkiä **madaltamaan kynnyistä kaikille osaa ottaville**.

In English

A BRIEF DESCRIPTION OF VÄLITUNTIJAMIT

Välituntijamit are short dance sessions that take place during the school day, typically during recess. Each jam lasts about 15-30 minutes, depending on how long the break is. They can be held in various spots around the school, like the hallways, the schoolyard, or any other space recommended by the school, such as the gym or sports hall.

When students are released for recess, the dancers are already in place with music playing. The dance instructors invite students to gather around them, usually forming a circle. Once there's a good-sized group, the dancers introduce themselves, explain why they're there, and share what *Välituntijamit* is all about. A great way to catch the students' attention and draw them in is by dancing, often taking turns doing short solos, much like in a street performance.

The jams usually flow naturally, with the dancers leading the session in a way that fits the moment and adding their own unique style 😊

THE ROLE OF A DANCE DIRECTOR IN A NUTSHELL

- Connecting with young people, inspiring them, and encouraging them to dance.
- Dancing in the cypher and getting students involved by teaching them some moves.
- **Most importantly:** Being a present, approachable adult who genuinely cares about young people <3

A SIMPLE STRUCTURE FOR A VÄLITUNTIJAMIT SESSION

1. **Get their attention:** Start playing music and dance to draw in the students.
2. **Intro time:** Briefly introduce the instructors, explain why you're there, how students can join in, and go over the *Välituntijamit* rules.
3. **Song requests:** At a good moment, collect song suggestions (a youth worker or coordinator can help).

4. **Wrap-up:** Let everyone know when you'll be back next time!

EXAMPLE SCRIPT

“Welcome to Välituntijamit! I’m [XX] and this is [YY]. We’re professional street dancers, and we’re here for you. This dance circle is for everyone. Anyone can step into the cypher alone or with a friend and dance. We can teach you some moves, and you can show us yours too!”

“Let’s go through the basic jam rules: Everyone is welcome and encouraged to join. But remember not to touch others. Now, who remembers the rules of Välituntijamit?”

“Alright! One at a time, you can share your song requests with [XX person] over here.”

“Thank you all, you were so brave and supportive today! We’ll be back again on [XXX]. See you then, and have a great rest of your school day!”

NOTES TO SUPPORT VÄLITUNTIJAMIT DANCE DIRECTORS

- It usually takes **7-10 minutes** for young people to build up the courage to step into the cypher, so patience is key!
- Playing **songs requested by the students** often helps spark their interest and motivates them to join in.
- Simple, follow-along dances and familiar moves like **TikTok dances or the Macarena** can be great icebreakers.
- Keep solo dances in the cypher **short and dynamic**. Quick switches between instructors help keep energy high and attention focused. (Avoid dancing for a full minute or more at a time.)
- It often takes **a few sessions at the same school** before students feel comfortable enough to dance in the cypher. Every school is different, and the best way to learn what works is by doing!
- Sometimes it’s easy to get students involved, and other times it can be a challenge. Some days, you might even need to **manage over-eager participants**, it’s all part of the process.
- For many young people and even for school staff **recess jams are a totally new experience**. Your role as a dance instructor is to **lower the threshold for participation** and make the space feel welcoming for everyone.

OSA 3. VÄLITUNTIJAMIT - KOORDINAATTORIEN MUISTILISTA

Idea: nuorisotyöntekijöiden, tanssijoiden ja koordinaattorien lyhyt alkupalaveri jokaisen jamin alkuun. Tutustutaan toisiimme ja sovitaan yhdessä, miten kunakin päivänä jamit etenevät ja kunkin henkilön työrooli.

Vantaan kulttuurinen nuorisotyö

- Koulujen kanssa Välituntijameista sopiminen, 1 kk ennen jameja.
- Koulujen ohjeistaminen
- Nuorisotyöntekijöiden kanssa jameista sopiminen
- Nuorisotyöntekijöiden ohjeistaminen

Juoksevat asiat:

- Tarkista, että **koulun tarjoama tila soveltuu jameille**; koululle voi tarvittaessa antaa vaihtoehtoja jamien toteutustavoista (ks. alla).
- Tärkeää, että **mankasta lähtee tarpeeksi ääntä**.
- Tarkista mankassa ja mikrofonissa **akut ladattu ennen jameja**
- Tarkista koulun kanssa, että **tanssijat voivat halutessaan tulla koululle lämmittelemään** noin 30 min ennen jamien alkua.
- **Valokuvat ja videot** jameista.
- Nuorilta **palautteen kerääminen** jameissa.
- Jamien alkuu **kuulutus** koulun keskusradioon!

SADE ry

- Tanssiohjaajien rekry & bookkaaminen
- Tanssiohjaajien perehdytys
- Tanssiohjaajien palkanmaksu
- Konseptin kehittäminen yhdessä Nuorisopalveluiden kanssa.

Juoksevat asiat:

- Tarkista, että ohjaajat tulossa mestoille **oikeeseen paikkaan, oikeeseen aikaan**.
- Tarkista, että **osoitteet ja yhteyshenkilön yhteystiedot selkeet** kaikille.
- **Biisilistojen päivittäminen** ja lähettäminen ohjaajille
- Nuorilta **palautteen kerääminen** jameissa.
- Jamien **alkuun kuulutus** koulun keskusradioon!

VAIHTOEHTOISIA TOTEUTUSTAPOJA VÄLITUNTIJAMEISTA

HUOM! Ruokavälitunnille ei kannata järjestää jameja!

1. **Sisällä aulassa kaikille välitunnilla oleville oppilaille.**
 - a. Hyvät puolet: saavutettavuus ja nuoret kohtaavat luokka-asteiden yli. Paljon porukkaa kerralla, joka elävöittää jameja.
 - b. Huonot puolet: yli-innokkuuden hallitseminen ja tila saattaa jäädä pieneksi.

2. Ulkona koulun pihalla.

- a. Hyvät puolet: saavutettava tila ja paljon tilaa kaikille.
- b. Huonot puolet: sääolosuhteiden armoilla oleminen ja jamit saattavat peruuntua tästä syystä.

3. Opettajat tuovat muutaman luokka kerrallaan Välituntijameihin.

- a. Hyvät puolet: jamit ovat paljon rauhallisemmat
- b. Huonot puolet: vain rajattu määrä oppilaita saa jamit ja luokka-asteiden yli nuoret eivät kohtaa samalla tavalla. Pieni osallistujamäärä saattaa nostaa kynnyistä heittäytymiseen.

4. Jamit liikuntasalissa.

- a. Hyvät puolet: iso tila mahdollistaa suuren osallistujamäärän.
- b. Huonot puolet: liikuntasali ei ole yhtä saavutettava kuin esimerkiksi koulun käytävä.

5. IDEA: vaihtelevuutta jameihin tuomalla muita hip hop elementtejä mukaan, kuten DJ.

- **Liite 2. Haastattelut koulunuorisotyöntekijöille, tanssiohjaajille ja koordinaattoreille**

**see the questions in English page 2.*

VÄLITUNTIJAMIT - SYKSY 2024

Hei, kiitos kun otat osaa haastatteluun. Tässä alla etukäteen laatimani kysymykset. Kysymyksessä on puolistrukturoitu haastattelu, joka tarkoittaa sitä, että kysymysten järjestys ja sanamuodot eivät ole kiveen hakattuja. Tarvittaessa saatan kysyä myös jotakin tilanteessa mieleeni tulevaa asiaa.

Haastattelu on anonyymi, eli tutkimuksesta ei tule selviämään kuka haastateltava on ollut kyseessä.

Osallistumalla haastatteluun, annat luvan vastausten hyödyntämiseen osana tutkimusta "Miten Välituntijameja tulisi kehittää, jotta nuoret saadaan innostumaan omien jamien järjestämisestä?"

TYÖROOLI

1. Mikä on työroolisi Välituntijameihin liittyen?

2. Mitä työ pitää sisällään?
3. Mitkä asiat työssäsi Välituntijameihin liittyen on helppoa ja mikä haastavaa? Miksi? Saatko työsi tekemiseen riittävästi tukea?
4. Missä Välituntijamit-työhösi liittyvissä asioissa mielestäsi onnistuit ja miksi?
5. Missä on parannettavaa ja miksi? Tämän tiedon ja kokemuksen valossa mitä sinulla nyt on, tekisitkö jotakin toisella tavalla, mitä ja miksi?

JAMIT

6. Miten Välituntijamit mielestäsi onnistuivat? Mitkä seikat vaikuttivat ja miksi?
7. Mitä havaintoja teit Välituntijmeissa nuoriin ja lapsiin liittyen?
8. Millaista vuorovaikutusta huomasit lasten ja nuorten välillä? Lasten ja nuorten ja aikuisten välillä? Aikuisten välillä?
10. **Ohjaajat/koordinaattorit:** Oliko Välituntijamiessa mielestäsi eroja tai yhdenmukaisuuksia koulujen välillä? Mitä ja mistä mahdolliset erot tai yhdenmukaisuudet johtuvat?
10. Miten mielestäsi lapset ja nuoret saataisiin innostumaan omien välituntijamien järjestämisestä?
11. Oletko kuullut tai saanut palautetta / kokemuksia lapsilta, nuorilta tai aikuisilta liittyen Välituntijameihin? Mitä?
12. Onko muuta mitä haluaisit mainita Välituntijamiehin liittyen?

IN ENGLISH

VÄLITUNTIJAMIT

Hi, thank you for taking part in the interview. Below are the questions I prepared in advance. This will be a semi-structured interview, which means that the order of the questions or wording is not set in stone. If necessary, I may also ask something that comes to mind in the situation.

The interview is anonymous, which means that the research will not reveal who the interviewee was.

By participating in the interview, you give permission for the answers to be used as part of the research "How should Välituntijamit be developed to get young people excited about organizing their own jams?"

WORK ROLE

1. What is your work role in relation to Välituntijamit?
2. What does the job include?
3. Which things in your work related to Välituntijamit are easy and which are challenging? Why? Do you get enough support to do your work?
4. In which matters related to your Välituntijamit job do you think you succeeded and why?
5. Where is there room for improvement and why? In the light of this knowledge and experience, what you now have, would you do something differently, what and why?

JAM SESSION

6. How do you think the Välituntijamit went? Which factors influenced and why?
7. What observations did you make in Välituntijamit regarding young people and children?
8. What kind of interaction did you notice between young people? Between young people and adults? Between adults?
9. Do you think there were differences or similarities between different Välituntijamit and between different schools? What the possible differences / similarities are due?
10. What do you think, how to get children and young people excited organizing their own Välituntijamit?
11. Have you heard or received feedback / experiences from children, young people or adults related to Välituntijamit? What?
12. Is there anything else you would like to mention in relation to Välituntijamit?

○ **Liite 3. Kysely kohdekoulujen nuorille**

Välituntijamit

HUOM! Muistathan vastata kohtaan 8. "haluan lähettää vastaukset"

1. Miten osallistuit Välituntijameihin?

- Tanssin
- Fiilistelin menoa, ensi kerrallan uskallan ehkä tanssia.
- Katselin ja kuuntelin
- Tein biisitoiveen
- Kävin katsomassa hetken mutta lähdin pois
- En osallistunut

2. Mitä pidit Välituntijameista?

- Erittäin tyytymätön
- Erittäin tyytyväinen

3. Haluaisitko, että koulullasi järjestetään jameja useammin?

- Kyllä, paljon useammin
- Kyllä, vähän useammin
- Nykyinen määrä riittää
- En ole kiinnostunut jameista

4. Miten koet aikuisten (opettajat, nuorisotyöntekijät) läsnäolon jameissa?

- Se rohkaisee osallistumaan
- Ei vaikuta osallistumiseeni
- Se saa minut osallistumaan vähemmän
- En ole kiinnittänyt huomiota aikuisten rooliin

5. Onko jameissa mielestäsi riittävästi aikuisia?

- Kyllä, sopivasti
- Ei, kaipaisin enemmän tukea ja kannustusta aikuisilta
- Aikuisia on liikaa ja se vaikuttaa tunnelmaan

6. Oletko kiinnostunut omien Välituntijamien järjestämisestä omalla koululla?

- Kyllä ja tiedän miten omat Välituntijamit järjestetään.
- Kyllä, mutta en tiedä miten omat Välituntijamit järjestetään.
- En ole kiinnostunut

7. Mitä tarvitsisit, jotta voisit järjestää omia jameja? / Mitä muuta haluaisit kertoa?

8. MUISTATHAN VASTATA TÄHÄN: Haluan lähettää vastaukset

- Kyllä
- En halua